

hekimhan grevi kayısı çiçegi ve faşizm

yeraltı maden/iş
yayınları

hekimhan

grevi

kayısı çiçeği

ve

faşizm

ROPÖRTAJ. **yalçın çilingir**

DESEN. **selçuk demirel**

FOTOGRAF. **irfan demirkol**

yeraltı maden/iş yayınları

**YERALTI
MADEN/İŞ
SENDİKASI**

**yeraltı maden-ış
.yayınları.**

•NECATİBEY CAD.22/21 sıhhiye.ankara

•TEL: 296692

•yeraltı maden-ış,basın yayın/araştırma
sekreterliği tarafından hazırlanmıştır.

•kapak ve iç düzen:Selçuk Demirel

NÜVE MATBAASI 1794 07-18 53 09 **ANKARA**

"HEKİMHAN GREVİ KAYISI ÇİÇEĞİ VE FAŞİZM"
KISA BİR DEĞİNME.

Türkiye'de her yıl yüzlerce grev yaşanır. Kimi grevler, işçiler için gerçekten de bir "savaş okulu" olur. Kimi grevler işe, yalnızca "grev gözcüsü" işçilerle sınırlı kalır.

Hekimhan grevi. Bir "Savaş okulu"dur. Köylülükle bağını henüz koparmamış olan maden işçileri için bu grev, sömürüle birlikte işkenceye, baskıya teröre kısacası faşist uygulamalara karşı bir direnmedir. Bir başka deyişle, Hakimhan grevi, yalnızca ekonomik taleplere ilişkin değil, aynı zamanda siyasal taleplere ilişkin çelişkileri de yansıtan bu çelişkileri kendinde toplayan bir eylemdir.

Hekimhan'lı grevli işçi bugün; "İnan ki otuz yıldan beri karıma, çoluğuma çocuğuma ve en önemlisi kendi kendime karşı, böyle rahat, dürüst ve hür olmamıştım..." diyor. Yıllardır horlanan ezilen devlet aygıtının dışlileri arasında yarı aç yarı tok yaşamaya çalışan, her başkaldırışında öldürücü darbeler yiyen işçi, bugün gerçekten de bir yanının için için yüceldiğini kavlıyor. Grevi ile başkaldırışının doyumunu tadıyor.

Hekimhan'lı işçi için grev devleti anlamak demektir. Baskının her türünü almak demektir. Faşizmi yakından tanımak demektir. Bütün bunların içinden, Hakimhan'lı işçi için grev filiz demektir. Akan bir nehir demektir, gülen bir çocuğun ağzı demektir ve dalındaki kayısı çiçeği demektir.

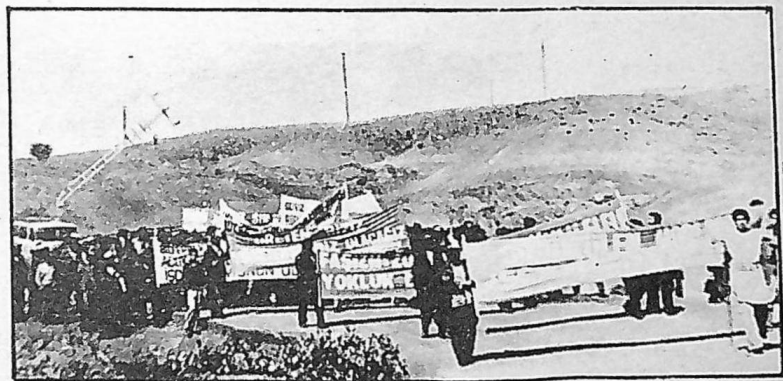
Hekimhan grevi, işçilerin köylülerin geçlerin, öğretmenlerin ve aydınların nihai kurtuluşlarının yolunu öğrendikleri bir "Savaş okulu"dir. Bu "Savaş okulu"nda devrimci bilincin çiçekleri açacak. Bu savaş okulunda, devrimci eylemin çiçekleri açacak.

Bu kitapçık, Hekimhan işçisinin bu ilk "Savaş okulu"nu geleceğe götürmeyi amaçlamaktadır.

Yeraltı Maden-İş

HEKİMHAN'A GREV
KIŞ AYLARI İLE
BİRLİKTE GELDİ...

1

Hekimhan'da grev var..

"Biraz yeşil ot dağıtalım.. Dağıtalım da sesleri kesilsin.."

Bu sözler, Hekimhan işçisinin unutamadığı, hınçla hatırladığı sözler.. Hayvan yerine konmanın verdiği kızgınlıkla konuşuyordu grev gözcüsü işçi.. "Bu adamın paramızı zamanında ödediği görülmemiştir.." diyordu bir başka grev gözcüsü işçi.. "Aldığımız para da para olsa... İflahımızın kesildiği yetmezmiş gibi, paramızı da iki - üç bazan da dört - beş ay sonra öderdi.. O da sesimizin yükseldiğini, artık bıçağın kemiğe dayandığını gördüğü ve anladığı için öderdi..." Saçı - sakalı uzamış, yamalı giysili bir başka grevli işçi kinle konuşmaya katıldı. "Dağıtırken de bizi hayvan yerine koyardı.. Biraz yeşil ot dağıtalım da sesleri kesilsin derdi.. Bu adamda din iman yok.. Bu adamın dini - imanı para..."

Hekimhan kıraç toprak demektir.. Hekimhan, çıplak dağlarla çevrili insan demektir, insanlar demektir.. Hekimhan'ın yolu taşır, çakıldır.. Hekimhan'ın yeşili, kıraç toprakta gülen bir çocuğun ağzı gibidir.. İnsanı azdır, dağınıktır.. Hekimhan'da kerpiçten yapıldır çoğu evler.. Betonarme yapıların temelleri daha yenidir...

Hekimhan bir uzun çarşı demektir... Uzun çarşıda binbir yamalı giysileriyle ihtiyarlar dolaşır, gülmesini öğrenemeyen çocuklar dolaşır.. Çarşıda alım - satım azdır.. Oysa, Hekimhan'da istasyon vardır.. Taşlı da olsa, çakıllı da olsa Malatya'ya yolu vardır.. Oysa Hekimhan'da demir vardır, krom vardır.. Yani maden ocakları vardır.. Sözüm ona işgücü pazarı vardır.

*Anayasa, yeraltı kaynakları devletin
hüküm ve tasarrufu altındadır der.,*

Hekimhan'da demir vardır.. Yani demir cevheri vardır.. Dağ dağ, kırmızı kırmızı, siyah siyah.. Anayasa, yeraltı kaynakları devletin hüküm ve tasarrufu altındadır der.. Doğrudur... Hekimhan'ın kırmızı kırmızı, siyah siyah demir yüklü dağları Bilfer Maden Limited Şirketinin hüküm ve tasarrufu altındadır... İşte bunun içindir ki, bu şirket, Hekimhanlı işçi için devlet demektir, devletin ta kendisi demektir...

Madenler gibi , iş makinaları da Bilfer patronunun.. Ekskavatörler, dozerler, vagon - driller, kamyonlar... Hepsi hepsi Bilfer patronunun.. Dağ taş, makina ne varsa hepsi Bilfer patronunun.. Ve satın aldığı işgücü... Buğday üreten köylü - işçilerin işgücü, arpa üreten köylü - işçilerin işgücü ve kayısı üreten köylü - işçilerin işgücü... Hekimhan köylü - işçisinin işgücü, Bilfer patronu için pembe - pembe açan kayısı çiçeği gibidir.. Nisan'da açan, ağustosda meyve veren ve kış aylarına girerken yapraklarını döken kayısı ağacı gibidir.. Hekimhan'da maden ocakları, kış aylarında çalışmaz..

"Kar düştü mü, Hekimhan'ın köyleri ile bağlantısı kesilir... Maden ocakları ile bağlantısı kesilir... Kar düştü mü, madenlerdeki çalışma durur... Ta ilk güne kadar..." Çadırın içinde söyleşiyorduk.. Hoş söyleşi denmezdi ya buna.. Ben soruyor, işçiler yanıtlıyorlardı.. "Üç yıldır, Malatya'nın kışı aman vermiyor... 1975 kışından bu yana gelen üç kış, kanımızı donduracak kadar soğuk yaptı..." Bir diğeri ekliyordu: "Ben biliyorum, bunun sebebini.. Malatya Valisinin değişmesiyle birlikte başladı kış ayları soğuk geçmeye.." Anlayamadım ne demek istediğini ve sordum... Gözleri daldı ve kesik kesik yanıtladı sorumu, "Bu vali var ya, bu vali kurtçunun ta kendisidir.. Beyler Deresi'ndeki katliamı unutmadık... Siz daha iyi bilirsiz-

niz.. Gazetelerde boy boy resimleri çıktı... Paramparçaydı yüzleri.. Kopuk eller ve bacaklar.. Bir sürü it, tutmuşlar, hayvan leşi gibi çekiyorlardı cesetleri.. İşte o günden bu güne Malatya'da Hekimhan'da kış ayları aman vermiyor... Bir sürü it doldurdu sağı - solu.. Adam kurşunlandı... İşkence edilen yurtseverlerin bir kısmı sakat kaldı..."

Hekimhanlı işçi için soğuk kış, faşist baskı ve terör yüklüydü.. Hekimhanlı işçi için soğuk kış, sömürü ve soygun yüklüydü.. Ve Hekimhanlı işçi için faşizm; sömürü, soygun, baskı ve terör yüklü kış ayları demektir..

Bilfer patronu, Hekimhan köylü - işçisi için, yıkılmaz, karşı konulmaz bir varlık olmuştur yıllar boyu.. Rızık veren ve istediğinde bu rızığı geri alabilen bir varlık gibi yer etmiştir Hekimhan işçisinin içinde... 1050'lerden bu yana giderek büyümüş, tıpkı kan emen bir bit gibi hababam emmiştir Hekimhan köylüsünü ve işçisini.. Önce balyoz sallanmıştır, ardından dozer gelmiştir.. Ekskavatör gelmiştir, vagon - drill gelmiştir, kamyon gelmiştir.. Birken beş olmuştur, on olmuştur ve on beş olmuştur makineler... Üretim giderek artmış.. Cevher yüklü dağlar, tepe olmuş, sonra da düz olmuş.. Ne var ki bütün bu gelişim süreci içinde, Hekimhanlı işçinin ne iş güvencesinde bir iyileşme ne de ücretinde bir yükselme görülmüş...

Bilfer Şirketi'nin Hekimhan'ın o tahıl vermez, ürün vermez verimsiz kıraç toprağında, tepelerinde, dağlarında dağınık bir çok yerinde maden ocakları vardır. Devci ve Karakuz'da demiri, Kuluncak ve Bıdır'da kromu vardır.. Hekimhan'ın içinde atölyesi, İstasyonunda da kırma - eleme ve yükleme tesisleri vardır.. Osu vardır - busu vardır, yıllar boyu yıkılmaz bir yanı vardır ama, Bilfer maden ocaklarında çalışan köylü işçinin de yıllardır biriktirdiği kını vardır, isyanı vardır.. Akacak dere yatağı aramıştır bu isyan, bu kin yıllarca.. Sonunda bu kin ve bu isyan, bilinçle yoğrulmuştur.. Yatağını bulmuştur.. Ve Hekimhan'ın madenci köylüsü ile madenci işçisi karafını vermiştir: "1955'den bu yana bizleri yok pahasına, can pahasına çalıştırıp, soyup sömüren patrona cevabımız grevdir..." demiştir.

HEKİMHAN GREVİ
MADENCİLİK
SEKTÖRÜNDEKİ ÖZEL
GİRİŞİMİN YAPISAL
ÖZELLİKLERİNİ YANSITMASI
AÇISINDAN ÖNEMLİ
BİR EYLEMDİR.

2

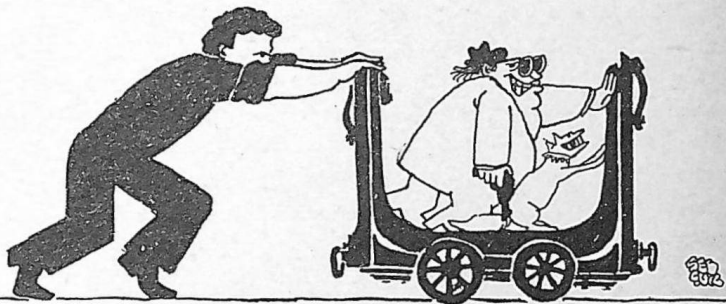

Hekimhan grevi, madencilik sektöründeki özel girişimin yapısal özelliklerini yansıtmaya açısından önemli bir eylemdir. Denebilir ki, Bilfer Maden Limited Şirketi, özel girişimin yapısal özelliklerini berrak bir biçimde yansıtan bir ayna gibidir.. Bu şirket ile ilgili araştırmalarımız, karşımıza son derece ilginç sonuçlar çıkardı.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlı Maden Dairesinin kayıtlarından edindiğimiz veriler, gerçekten de çarpıcı ve şaşırtıcı gerçekleri sergilemekteydi. Yüzlerce maden sahasının, bu şirketin tasarrufu (ya da denetimi) altında bulunmuş olduğunun saptanması, bu araştırmanın en çarpıcı yanıydı. 1975 yılı verilerine göre, Bilfer'in tasarrufunda bulunan saha sayısının toplamı tam 605'i gösteriyordu. Bu, saptayabildiğimiz miktardı... Sayının, 605'in üzerinde olması olasıdır..

Yeraltı kaynaklarına ilişkin tasarruf türleri, Maden Kanunu ile belirlenmiştir... Bu tasarruf türlerini, madencilığe ilişkin yasal işlemler zinciri içinde kısaca tanımlamak mümkündür. İlk aşamada, maden belirtisi saptanan saha ile ilgili ilk başvuru yapılır. Bu başvuru ile, sözkonusu saha için arama ruhsatı verilmesi talep edilir. Eğer, başvuru tarihinden önce aynı saha için bir başka başvuru yoksa, Maden Dairesi arama ruhsatını verir. Arama ruhsatının süresi iki yıldır. Bu iki yıl içinde başvuru sahibi -arama çalışmaları olumlu sonuç vermişse- maden üretimine geçmek zorundadır. Bunun için de ikinci kez başvuru ile işletme talebinde bulunur.. İşletme talebini, işletme ruhsatı için yapılan başvuru izler.. İşletme ruhsatını ise, son derece sınırlı tutulan işletme imtiyazı adlı tasarruf türü izler. Bu kısa tanıma göre yeraltı zenginliklerine ilişkin tasarruf türlerini beş grupta toplamak mümkündür. İlk başvuru-

Bilfer şirketinin 605 saha ile kapladığı alan 9000 kilometrekare eder.

ru, arama ruhsatı, işletme talebi, işletme ruhsatı ve işletme imtiyazı.

Aşağıdaki tablo Bilfer Maden Limited Şirketinin tasarrufu altında bulundurduğu 22 ayrı maden türüne ait saha sayısını göstermektedir:

**BİLFER MADEN LİMİTED ŞİRKETİNİN
TASARRUFUNDAKİ MADEN SAHALARI**

(1975 Yılı Verilerine Göre)

22 Ayrı Maden Türü

İşletme İmtiyazı	İşletme Ruhsatı	İşletme Talebi	Arama Ruhsatı	İlk Başvuru	Toplam Saha
6	20	230	130	219	605

NOT: Yirmi iki maden türü; Krom, Bakır, Kurşun, Kurşun-Çinko, Manganez, Bor Tuzu, Borasit, Nikel, Civa, Antimon, Maden Kömürü, Çinko, Pirit, Molibden, Gümüş, Altın, Asfalt ve Stronsiyum Demir, Volfram, Amyant,

Kaynak: Maden Dairesi Kayıtları

Bu tablo, Türkiye'de madencilik sektörünün önemli bir gerçeğini açıkça belgelemektedir. Saha spekülasyonunun ta kendisidir bu gerçek.. İşte Bilfer Şirketi, tasarrufunda bulundurduğu bu 605 saha ile Türkiye'de saha spekülasyonu yapan özel girişimcilerin başında yer almaktadır.

Bir başka açıdan yaklaşıldığında, Bilfer'in bu saha spekülasyonunun boyutu daha bir anlam kazanır. Maden Kanununa göre, sahalarda alan sınırlaması 2000 hektardır. Bir saha 2000 hektardan daha büyük

olamaz. Eğer ortalama saha alanını 1500 hektar olarak alırsak, Bilfer Şirketinin 605 saha ile kapladığı alan, tam 9000 kilometre kare eder. Bu değer Türkiye'nin yüzölçümünün yaklaşık olarak % 1'inden fazladır. İşte son derece önemli bir gerçek; Türkiye yüzölçümünün % 1'ini bir tek şirket tasarrufu altında bulundurmaktadır. ABD'nin Türkiye'de denetimi altında tuttuğu ve askeri amaçlarla kiraladığı alan, Bilfer Şirketinin tasarrufundaki alandan daha azdır...

Kanımızca saha spekülasyonunda önemli olan, rezerv denetimidir. Bilfer şirketi, tasarrufu altında bulundurduğu yüzlerce saha ile aslında son derece etkin bir rezerv denetimi sağlamaktadır.. Oysa aynı şirket, bu 605 sahadan ancak ve ancak 19'unda faaliyet sürdürmektedir. Aşağıdaki tablo, bu gerçeği kanıtlamaktadır işte:

**BİLFER MADEN LİMİTED ŞİRKETİNİN
FAALİYETTE BULUNDUĞU SAHALAR VE
ÜRETİM MİKTARLARI**

(1975 YILI VERİLERİNE GÖRE)

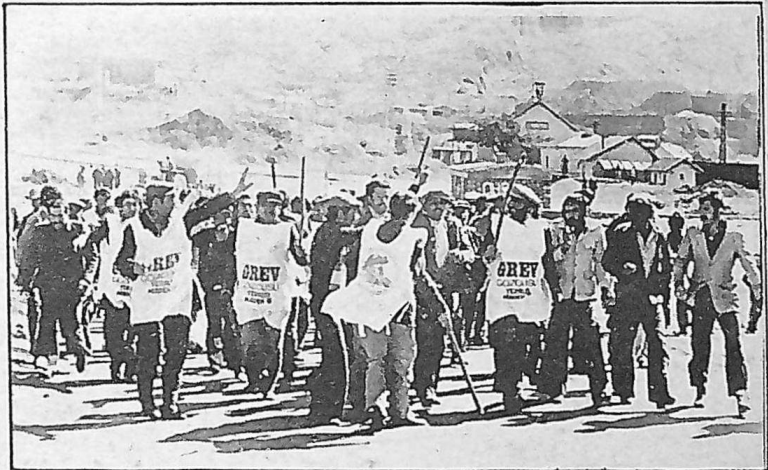
Maden Cinsi	Saha Sayısı	Miktar (bin ton)
Krom	8	44.3
M.Kömürü	1	25.5
Amyant	2	1.4
Demir	5	215.0
Kurşun	2	0.9
Manganez	1	0.5

Kaynak: Madenlerimizin faaliyetleri,
1974-1975, Enerji ve Tabii Kaynaklar
Bakanlığı Maden Dairesi Yayını
(1977)

Bir oranlama yapılırsa, şirket tasarrufu altında bulundurduğu sahaların yalnızca % 3'ünü değerlendirmektedir. Maden cinslerine göre yaklaşıldığında ise daha ilginç sonuçlara varmak mümkündür. Şirket 161 krom sahasını elinde tutarken, ancak sekizinde faaliyet göstermektedir. Diğer yandan 130 bakır sahasının hiç birini değerlendirmemekte, 44 kurşun sahasında 2'sini, 54 demir sahasından ise 5'ini değerlendirmektedir. Krom, bakır, kurşun ve demir, bu dört maden, aslında sanayileşmenin gerektirdiği kritik madenler kapsamında yer almaktadır. Ne var ki, Bilfer Şirketi kârın en yüksek düzeylerde gerçekleştiği sahalar dışında hiç bir sahada üretime bilinçli olarak geçmemektedir. İşte Hekimhan'daki demir ve krom sahaları Şirketin kâr düzeyi yüksek olan sahalarının başında gelmektedir.. Ve Hekimhan grevi, bu nedenle önem kazanmaktadır..

HEKİMHANLI GREVCI İŞÇİ
“İNAN KI OTUZ
YILDAN BERİ KARIMA,
ÇOLUĞUMA ÇOCUĞUMA
VE EN ÖNEMLİSİ KENDİ
KENDİME KARŞI BÖYLE
RAHAT DÜRÜST VE HÜR
OLMAMIŞTİM...” DİYORDU...

3

“Kısacası gaddar bir adamdır... Doymak bilmez, aç gözlü bir adamdır...” Sözüünü tamamladıktan sonra, sigarasından derin bir nefes çekti... Üzerinde grev gözcüsü yazılı gömleği kirlenmişti.. “İnsan mı değil mi kestiremiyorum.. Fransızlara sattığı kromdan elde ettiği kazançla, büyümeye başlamış.. Hatay daha Türkiye'ye bağlanmamışken, orada yaşamış.. Aslen oralıdır.. Babası ölünce, miras paylaşımında kendisine krom sabaları kalmış..” Anlattığı, Bilfer Şirketinin kurucusu ve sahibi olan Sadullah Bilgin'di... Şirket değildi önemli olan Hekimhanlı işçi için, etten kemikten somut bir insandı önemli olan.. Patronun kendisiydi önemli olan...

Hekimhan işçisinin ilk okuludur bu grev.. Bu ilkokula, bu savaş okuluna daha yeni başlamıştır... Büyük bir kente ilk kez giden taşralılar gibidir... "Bir fotoğraf çekte gazetelere bas.. Bu bizim için bir hatıra fotoğrafı olur aynı zamanda..." İsteğini yerine getirdim, fotoğraf çekmemi isteyen işçinin.. Topluca, pankartlarıyla birlikte çektim fotoğraflarını grevli işçilerin... Unutmamaları için, her an yaşamaları, duymaları ve sarılmaları için, hepsine birer tane göndereceğim.. Kinlerine, isyanlarına.. bilinçlerine ve eylemlerine sarılmaları için.. Ve grevlerine sarılmaları için.. .

"Grevimiz hayırlı uğurlu olur inşallah.." diyordu Hekimhanlı işçi.. "İnan ki, otuz yıldan beri karıma çoluğuma-cocuğuma ve en önemlisi kendi kendime karşı böyle rahat, dürüst ve hür olmamıştım.." Grevine sınımsız sarılıyordu Hekimhanlı işçi.. "Çok şükür.." diyor ve şöyle sürdürüyordu sözünü; "İlk defadır ki, patronun istediği değil, biz işçilerin istediği oluyor..."

Hekimhanlı maden işçisi geçmişi kinle ve isyanla hatırlamaktadır.. "Geçmişte zaman zaman başkaldırdık değil.. Kaldırdık.. Yetti be artık, dediğimiz zamanlar da oldu.. Sizi bir paket tütüne çalıştırırım.. diyen patrona isyan ettik.. Başkaldırdık, direndik, küfrettik ya, bütün bunlar bir şeye yaramadı.. Yarı yolda kaldık her seferinde.. Bölündük, parçalandık ve bastırıldık.. Bize bir yol gösteren olsaydı, olmazdı böyle.. Güya, bir yol gösterici vardı ya, olmaz olaydı öyle sendika.. Her seferinde satıldık.. Zaten iki yılda bir görüyorduk yüzlerini.. O da sözleşmeden sözleşmeye.. Bu satılmış sendikacılar bol bol vaadlerde bulunmaktan geri durmuyorlardı hani... Alacağız, diyorlardı her seferinde yalan söylüyorlardı.. Alacağız.. derken, hep kendi ceplerine inecek paraları kastediyorlardı aslında.. Evet, çok değil daha bir yıl öncesine kadar böyleydi

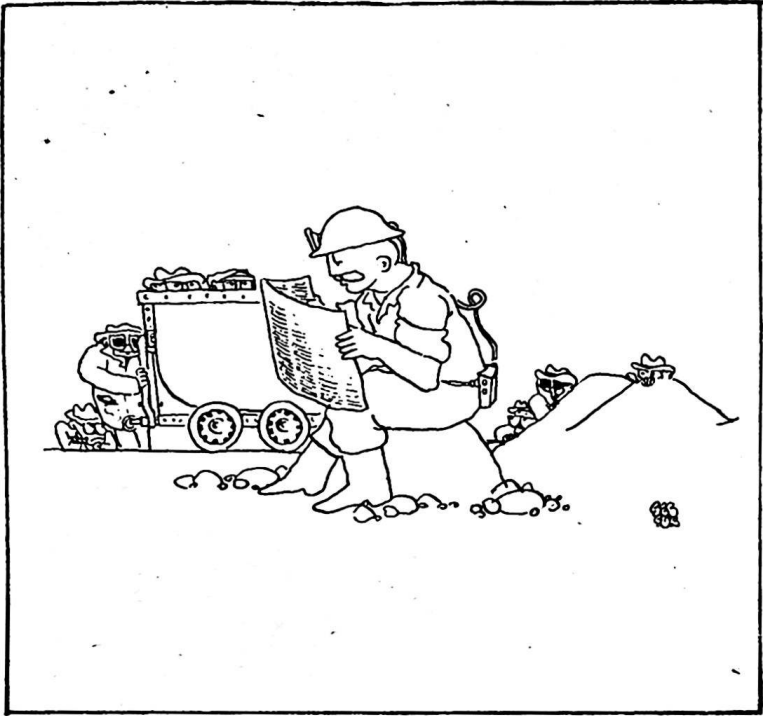
işler.. Bugün üyesi bulunduğumuz sendika, Hekimhan'a geldikten sonra, derin uykumuzdan uyandık. Sanki sendikacı değildiler.. Hızır gibiydiler.. Anlattılar, bıkmadan usanmadan.. Bizden birileri oldular ve akıttılar kinimizi, isyanımızı akıl deresine.. Derenin suyu önce azdı.. Nehir oldu sonunda... Yani grev oldu..."

"Bakmayın siz, bizi övüp durduklarına.. Yol gösterici olduk, işte o kadar Ama sorarsanız, onlara göre olmadık bir şeyi gerçekleştirmişizdir... Bu nedenle hızır dediler... Tam Anadolu insanının kendine özgü bir yanadır bu... Kişiyi mitleştirme..." Konuşan sendika yöneticilerinden biriydi... Konuşmasını şöyle sürdürdü; "Yıllardır ezilen, sömürülen, horlanan ve baskınan katmerlisini tadan bir insan, yılların içinden biriktirip topladığı kinini, bilince dönüştürdüğü an, yolu yarlamış sayılır.. İşte bizim yaptığımız bu oldu.. Kini bilince dönüştürmeye çalıştık.. Büyük oranda başardıkda... Eylem, yani grev, mısralarını düşünce ve duygu potasından kağıda aktaran bir ozanın şiiri gibi, aktı Hekimhanlı işçinin kin yüklü bilincinden yaşama..."

Dışarıdan sesler geliyordu.. Grev gözcüsü işçilerden biri, çadıra girerken güleçti, sevinçliydi.. "Filmimiz gelmiş.." derken çocuk gibi yaşama sevinci yüklüydü.. "Grevin ilk günü filme alındı.. Bekliyorduk.. Üstelik renkli de.." Sendika yetkilisi, bu kısa açıklamayı yaptıktan sonra filmi izlemeye gittik hep birlikte.. "Önce Aşkale grevini göstereceğim.." dedi filmi getiren sendika yetkilisi.. "Aşkale işçilerinin mücadelesini ayrıntılarına kadar anlattık arkadaşlara... Büyük bir coşku ve merakla izlediler, Aşkale'deki arkadaşların mücadelesini... Maden işçilerinin devrimci birliğinin

*Bir fotoğraf çekte gazetelere bas..
Bu bizim için bir hatıra fotoğrafı olur aynı zamanda...*

tohumu atılmıştır artık..” diyordu yanibaşımda oturan çadırda söyleştığımız sendika yetkilisi... “Ben de ilk kez izleyeceğim.. Beni de sardı filmin heyecanı..” Konuşmasını sürdürmedi.. İlk görüntüler, beyaz duvarda görülmüştü çünkü.. Seslendirilmişti film... İşçiler, zaman zaman küfrediyor, zaman zaman da gülüyorlardı... Coşkuyla ve yaşayarak izliyorlardı... Ve bir yandan da kendi grevlerinin ilk gününü, yeniden yaşayacakları o ilk günü, merak ve heyecanla bekliyorlardı... Aşkale filmi bittiğinde, önlerde oturan bir işçinin şu sözleri duyuldu: “İşte, yaptık mı böyle yapmalıyız.. Direnmeli, sonuna kadar direnmeliyiz.. Helal olsun Aşkaleli arkadaşlara.. Mangal gibi yürekleri var..”

GREV HEKİMHAN İŞÇİSİNİN
EYLEMİNDEDİR
YAKINDAN BİLDİĞİ KAYISI
ÇİÇEĞİNİN RENGİNDEDİR.
HALAYINDADIR..
VE ÇOLUĞUNUN
ÇOCUĞUNUN
MERAKINDADIR...

4

Artık beyaz duvarda, kendi grevlerini izliyorlardı...
"İşte işte ben oradayım.. Bak bak, nasıl da halay
çekiyoruz.." Gülüşmelerden; filme eşlenen ses anlaşıla-
mıyordu.. Filmi gösteren sendika yetkilisi; "Arkadaşlar,
sessiz seyrederseniz, konuşmaları da anlarız... Kulak
verin bakalım ne diyor grevi anlatan ses..." Gülüşmeler
ve fısıltılı konuşmalar giderek azaldı.. Görüntüler
Hekimhan çarşısını gösteriyordu... Grevin ilk gününde,
işçiler çarşığı boydan boyaya yürümüş ve bu yürüyüş
oldukça coşkunu yaşıyorlardı... O günü filmdeki ses şöyle
dile getiriyordu:

"Hekimhan artık yalnızca bir uzun çarşı değil..
Hekimhan çarşısı bir düğün yeri.. Hekimhan çarşısı
grevli.. Hekimhan çarşısı bir yatak.. Bir dere yatağı..
Grev dere oldu, aktı nehir oldu, yollara düştü, çarşından
aktı.. Suyu arta arta aktı.. İşçinin köylünün malı oldu
aktı..."

Bir büyük usta, 'Grev, işçi sınıfının kurtuluşu için
mücadele yollarından biridir, ama tek yol değildir...
İşçiler dikkatlerini mücadeleyi yürütmenin başka yolla-
rına çevirmezlerse, işçi sınıfının gelişmesini, başarılarını
yavaşlatırlar..' diyor.. Hekimhan işçisi bugün daha ilk
savaş okulunda, nehir gibi akarken grevi ile yarına
vuruyor için için..

.....

adım adım

kulaç kulaç

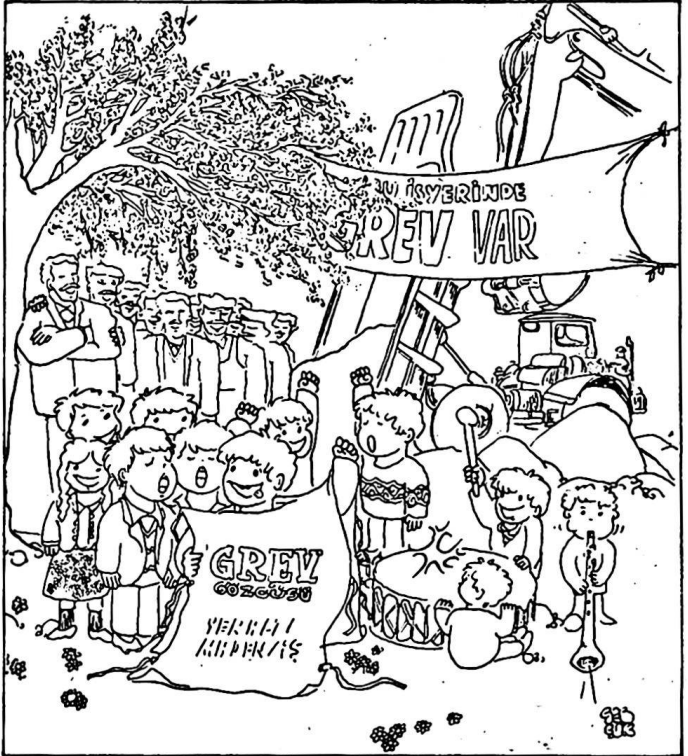
ilerliyor nehir

yoklayıp

araştırarak

tartıp

Grev hekimhan işçisinin evlemindedir...
O çok yakından bildiği kayısı çiçeğinin rengindedir..
Halayındadır.. Ve çoluğunun çocuğunun merakındadır

dengeleyerek
adım adım
pençe pençe
ilerliyor nehir

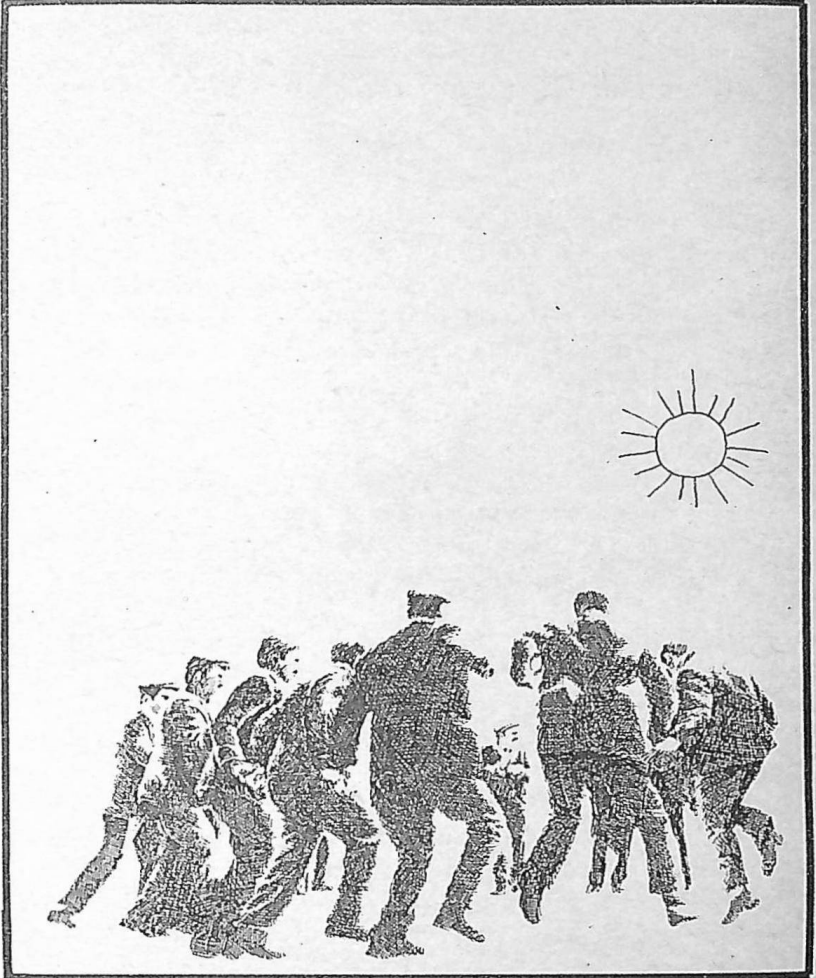
.....
birdenbire bir uğultu
birdenbire bir kıyamet
bindirip
çekilerek

toparlanarak
varıyor koca dağın ardındaki o koca dağa
varıyor cüceleşip
devleşerek
varıyor
nehirce kahkahalara

.....
gitmek
nehirlerle yanyana
gitmek
nehirler gibi zor
nehirler gibi çetin
nehirler gibi umutlu
gitmek

nehirlerden de öteye
oraya
taa oraya
o büyük kurtuluşa

Hekimhan işçisi grevini yaşıyor.. Hekimhan işçisi yarınına, bugün yaşadığı grevinin umuduyla bakıyor.. Bilemediği ne varsa, daha çabuk ve daha iyi kavriyor şimdi.. Grev, Hekimhan işçisinin eylemindedir.. O çok yakından bildiği kayısı çiçeğinin rengindedir.. Halayındadır.. Ve çoluğunun çocuğunun merakındadır..

Çocuğunu sever gibi sevmektedir grevini Hekimhanlı işçi.. Dilinin döndüğünce anlatır sağına soluna öğrendiklerini bir bir.. "Yılda 500 ilâ 600 bin ton demir üretiriz biz.. Bir de 60 bin ton kadar krom.. Derler ki, Bilfer patronu, demirin tonunu 230 liradan satar demir - çelik fabrikalarına.. Karabük'e ve İsdemir'e.. Bir de devletin de ortağı bulunduğu Erdemir'e.. İster Karabük'e, ister İsdemir'e isterse Erdemir'e satsın.. Farketmez bizim için.. Nasıl olsa devlet..

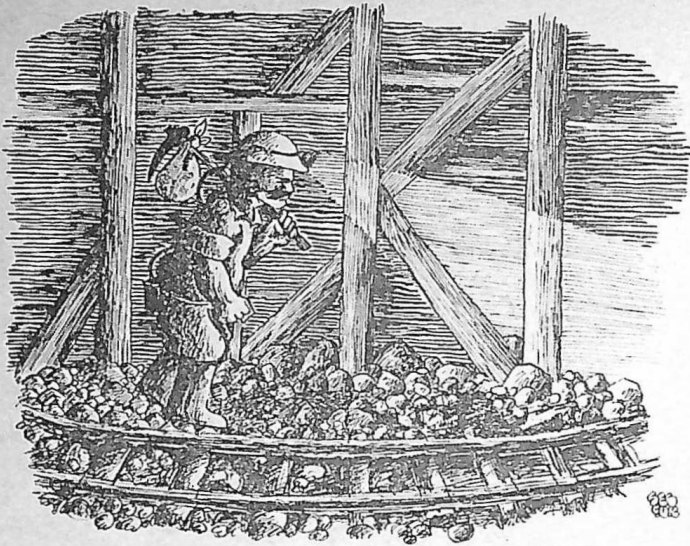
Bizim hızlılara, sendikacılara göre, demirin bir tonunu bugünkü fiyatlarla 80 liraya üretmek mümkünmüş.. Demek ki, Bilfer patronu beher ton demirden 150 lira kâr ediyor.. Bu da yılda yaklaşık 70 milyon eder.. Buna bir de nakliyatçıların sırtından kazandığını da eklersek 100 milyon eder.. Bir de kromdan kazandığı, o bizi ve bizim gibi mazlum halkları sömüren Amerika, Almanya ve Japonya gibi sömürgeci ülkelere yok pahasına sattığı kromdan kazandığı, 50 milyonu da eklersek, hepsi birden 150 milyon eder. Bu ne biçim iştir ki, biz çalışırız, bir avuç patron kazanır?.. Bu ne biçim iştir ki iflahı kesilen biziz de doyan bir avuç insan...

Görüntüler ile birlikte eşlenen konuşma zaman zaman müziğe yerini terkederek sürüp gidiyordu... Ses ile görüntü birliği son derece etkiliydi. Algılama, öğrenme ve kavrama çok daha kolaylaşıyordu... İşçiler, kendilerine aktarılan bilgileri ve gerçekleri görüntü ile birlikte bir kez daha dinlerlerken, etkilenmeleri çok daha güçlü oluyor ve tepkileri de bir o kadar şiddetli oluyordu.. Günde 60 lira kazanmak için, sekiz saat ter döken işçi, şirketin yıllık kazancının 150 milyon olduğunu bir kez daha duyuyor ve küfrediyordu.. Hem de ana-avrat..

HEKİMHAN GREVİ
BİLFER ŞİRKETİ'NİN
DEMİR-ÇELİK FABRİKALARI
İLE YAPMIŞ OLDUĞU
BAĞLANTILARI VE
BU BAĞLANTILARDAKİ
GERÇEKLERİ GÜN IŞIĞINA
ÇIKARAN ÖNEMLİ
BİR EYLEMDİR...

5

Araştırma ve soruşturmalarımızı sürdürdük. Gerek şirketi yakından tanıyanlar, gerekse edinebildiğimiz bir takım belgeler son derece önemli gerçeklerle yüklüydü.. Belgelere göre, Bilfer Şirketi 1974 yılında, 7.037,635,37 TL. zarar etmiş.. Kanımızca, Türkiye’de zarar etmesi olanaksız şirketlerin başında yer alan bu Şirket’in, 1974 yılında zarar göstermesini, hem de 7 milyon tutarında bir zarar göstermesini kuşkuyla karşıladık. Araştırmamızı derinleştirdik.

Önce demir cevherini ele alalım... Bilfer Şirketi, filme eşlenen konuşmada da belirtildiği gibi, Hekimhan’daki Deveci ve Karakuz ocaklarından üretilen demir cevherini, tümüyle demir-çelik fabrikalarına satmaktadır. Karabük, İsdemir ve Erdemir.. Türkiye’nin üç büyük demir-çelik fabrikası.. Şirket’in, bu üç fabrikayla, ayrıntılı sözleşmelere dayalı bağlantıları var.. Bu bağlantılara göre, Şirketin taahhüt ettiği demir cevheri miktarları aşağıdaki tabloda verilmiştir:

**Bilfer Maden Limidet Şirketi'nin
Demir-Çelik Fabrikaları'na Taahhüt
Ettiği Demir Cevheri Miktarları**

(1977 Yılı için)

Ocağın Adı	Karabük (Bin ton)	İsdemir (Bin ton)	Erdemir (Bin ton)	Toplam (Bin ton)
Deveci	(1) 75,0	--	250,0	325,0
	(2) 15,0	30,0	100,0	145,0
Karakuz	(1) --	--	50,0	50,0
	(2) --	--	--	--
Toplam	90,0	30,0	400,0	520,0

Not: (1) Direk şarjlık cevher: Doğrudan doğruya yüksek fırınlara verilebilecek nitelikte cevher.

(2) Sinterlik toz cevher Bir ara işlemde sonra yüksek fırınlara verilebilecek nitelikte cevher.

Kaynak: a) Sözleşme metinleri.

b) Türkiye Demir-Çelik Fabrikaları A.Ş'nin Cevher Tedarik Programı.

Şirket'in 1978 yılı taahhütleri ise aşağıdaki tabloda verilmiştir:

**Bilfer Maden Limited Şirketi'nin
Demir-Çelik Fabrikaları'na
Deveci Ocağı'ndan Üretilmek Üzere
Taahhüt Ettiği Demir Cevheri Miktarı**

(1978 Yılı İçin)

Ocağın Adı	Karabük (Bin ton)	İsdemir (Bin ton)	Erdemir (Bin ton)	Toplam (Bin ton)
(1)	100,0	100,0	350,0	550,0
Deveci (2)	--	100,0	200,0	300,0
Toplam	100,0	200,0	550,0	850,0

Not: (1) Direk şarjlık cevher
(2) Sinterlik toz cevher

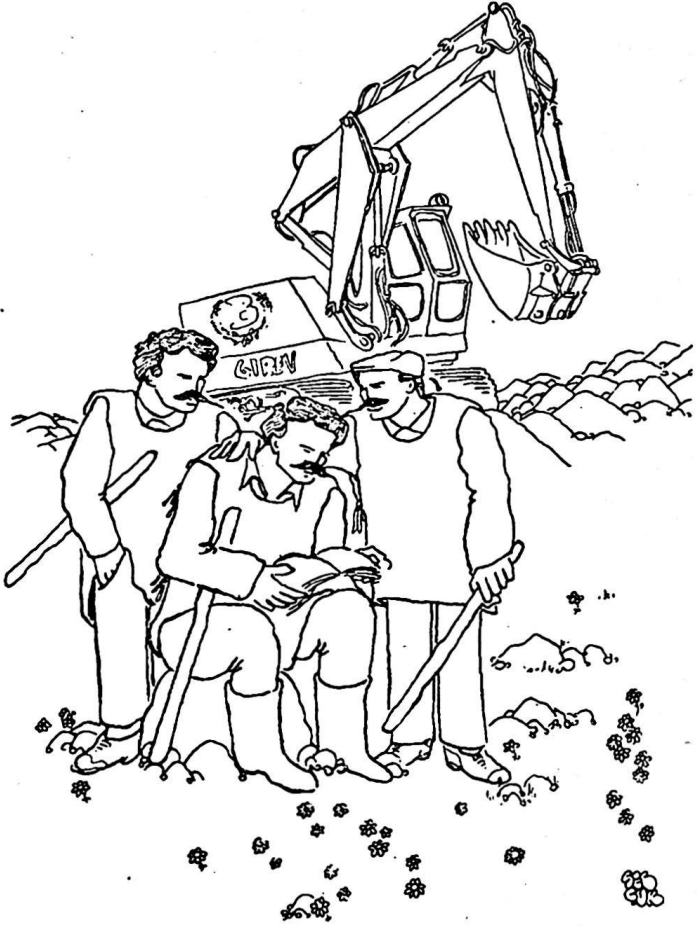
Kaynak: a) Sözleşme Metinleri

b) Türkiye Demir-Çelik Fabrikaları A.Ş'nin Cevher Tedarik Programı.

Şirketin 1977 yılı taahhütlerine oranla 1978 yılı taahhütü büyük bir artış göstermektedir. 1977 yılı taahhütü 520 bin ton iken, 1978'de bu miktar 850 bine çıkmaktadır. Bir oranlama yapılırsa, bir yıllık üretim artışı % 63 olur ki, bu artış son derece önemli bir artıştır. Üretime ilişkin yaklaşım ve yorumları ileriki bölümlere bırakarak, Bilfer Şirketi ile demir-çelik fabrikaları arasında bağitlanan sözleşmelerin önemli noktalarını irdelemeye çalışalım:

a) Sözleşmeler yıllık yapıldığı gibi uzun dönemli de yapılabilmektedir.

*Bir büyük usta,
Grev işçi sınıfının kurtuluşu için mücadele yollarından biridir,
ama tek yol değildir... diyor.*

b) Sözleşmelerde belirtilen miktarlar için, genellikle % 10'luk bir oynama serbestisi tanınır. Bir başka deyişle, Şirket taahhüt ettiği cevheri % 10 fazlasıyla üretebileceği gibi % 10 eksigiyle de üretme serbestisi taşır.

c) Sözleşmelerde belirtilen sınırların altındaki üretimlerde, her cevher için Şirket, sözleşmelerde belirtilen değerde ceza vermekle yükümlenir.

d) Taahhüt edilen cevherin, Şirket'in hangi ocaklardan üretileceği, sözleşmelerde genellikle bir koşul olarak belirtilir.

e) Taahhüt edilen cevherin, nitel ve nicel özellikleri, ayrıntıları ile sözleşmelerde yer alır. Örneğin, cevherdeki demir oranı için bir garanti sınırı konur. Bunun gibi, diğer nitel ve nicel sınırlandırmalar da ayrı ayrı belirtilir.

f) Üretilen cevherin nitel ve nicel özellikleri, sözleşmelerde belirtilen sınırların altında ise, ceza; üstünde ise prim verilir.

g) Sözleşmelerin fiyatlara ilişkin bölümleri genellikle aşağıdaki gibi düzenlenir:

“.....

Bir yıllık sözleşmelerde: (....) yılı için tesbit edilmiş bulunan (....) fiyatlar içinde eskalasyon sisteminde gösterilen değişken unsurlardan akaryakıt ve imrariye değerlerinde yıl içinde meydana gelebilecek değişiklikler, değiştiği tarihten sonra yüklenen cevher fiyatlarına intikal ettirilecektir. Diğer değişken maliyet unsurlarından işçilik ve malzemede meydana gelebilecek değişiklikler (....) yılı için uygulanmayacaktır.

.....

Bir yıldan uzun süreli sözleşmelerde: Bir yıldan uzun süreli sözleşme yapan müteahhitlerin (....) yılındaki tespit edilen fiyatı esas alınıp bu fiyata göre diğer yıllardaki fiyatın hesabı aşağıdaki şekilde yapılacaktır:

(.....)

a) Sabit ve değişken unsurlardan teşekkül eden demir cevheri fiyatlarının % 90'nına tekabül eden kısmı ile imrariye, değişken unsur kabul edilecek ve bu unsurlar eskalasyon sistemi içinde her yıl yeniden ayarlanacaktır.

b) Fiyatın geri kalan kısmı sabit unsur sayılacak ve bu sabit unsurlarda her ne sebeple olursa olsun hiç bir değişiklik yapılmayacaktır.

.....”

Kaynak: Sözleşme Metinleri.

Denebilir ki, yukarıda belirtilen koşulları içeren bir sözleşme ile herhangi bir şirketin zarar etmesi, hemen hemen olanaksızdır. Özellikle fiyatlara ilişkin koşullar, bu yargımızı kanıtlayacak kadar açıktır. Birim üretimindeki girdi ve ücretler toplamının % 90'ının değişken kabul edilmiş olması yargımızın daha açık bir kanıtı değil midir? Girdi ve ücretlerdeki fiyat artışları, olduğu gibi cevher fiyatlarına bindirilmekte, böylelikle şirketin kâr oranı değişmemekte, tersine az da olsa büyümektedir. Ne var ki, Bilfer Şirketi, olanaksız olanaklı kılarak, 1974 yılında zarar ettiğini iddia etmiştir.

Birim fiyatlara ilişkin veriler, Şirketin zarar edemeyeceğini, tersine çok büyük oranlarda kâr edeceğini sergilemektedir. Aşağıdaki tablo, bu amaçla düzenlenmiştir:

Bilfer Maden Limited Şirketi'nin Karabük ve İsdemir Fabrikalarına Sattığı Cevherin Birim Fiyatları.				
(1977 Yılı İçin)				
Ocağın Adı	Karabük (TL/ton)		İsdemir (TL/ton)	
	A	B	A	B
(1) Deveci	228,45	497,93	--	--
(2)	201,92	470,40	201,92	318,88

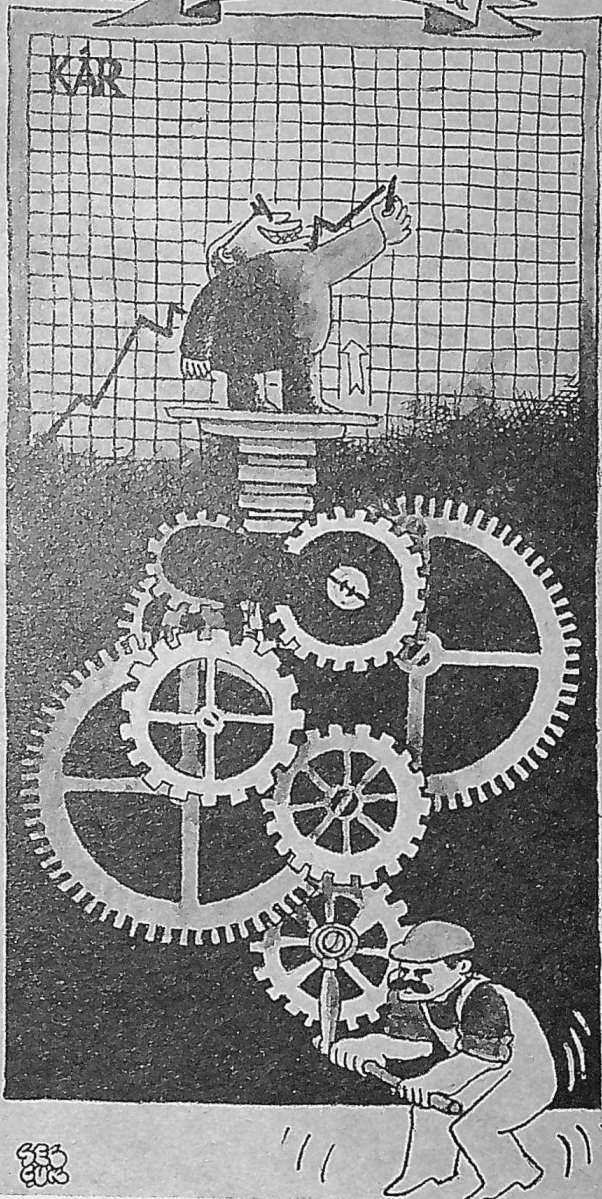
Not: (1) Direk şarjlık cevher
(2) Sinterlik toz cevher

(A) Ocakta teslim fiyatı
(B) Fabrikada teslim fiyatı

Kaynak: a) Sözleşme Metinleri
b) Türkiye Demir-Çelik Fabrikaları A.Ş'nin Cevher Tedarik Programı.

KÂR DAHA ÇOK KÂR

KÂR

SEZ
ÇUK

Tablodaki veriler, ortalama satış fiyatının 215.- TL olarak alınabileceğini göstermektedir. Ortalama birim üretim maliyetinin ise, 80.-TL'ni aşmayacağı, bu daldaki uzmanların üzerinde görüş birliğine vardıkları bir değerlendirmeydi. İşte, zarar ediyorum diyen Bilfer Şirketi'nin bir ton demir cevherinden sağladığı kâr: Tam 135.-TL...1977 yılı verilerine göre yapılacak basit bir hesaplama ile, Şirket'in yalnızca demir cevheri üretiminden sağladığı kârın 70 milyonu aştığı açıkça ortaya çıkar.

Fabrikada teslim fiyatı ile yapılacak bir değerlendirme ise, bu kârın çok daha büyük boyutlu olduğunu belgeler. Çünkü, Bilfer, cevher nakliyatında ayrı bir sömürü yöntemi izlemektedir.

HEKİMHAN'DAKİ
KAMYONCULARIN HER BİRİ
HEMINGWAY'İN
İHTİYAR BALIKÇISI GİBİDİR...

6

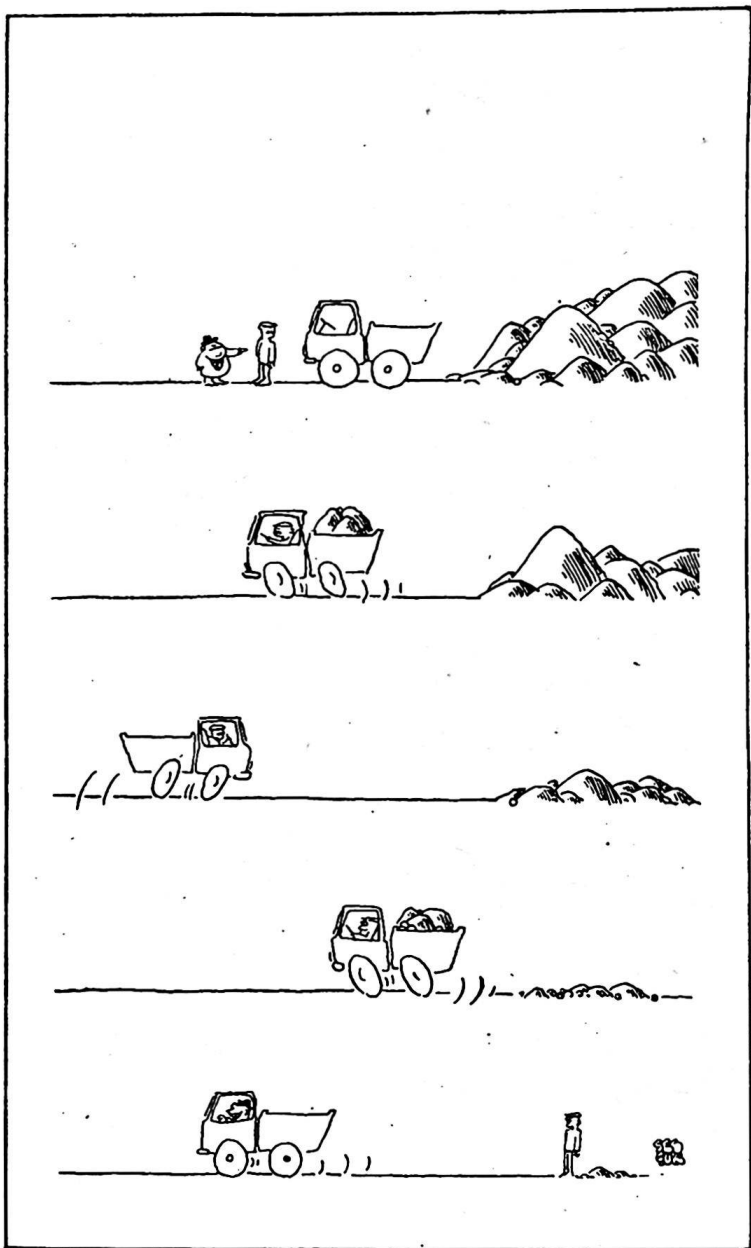

“Girdik bu işe bir kere.. Hani bir laf vardır; şoförlük, tatlı rezilliktir... derler. Bizimkisi öyle değil.. Bizimkisi, rezilliğin ta kendisi.. Tatlısı, mathısı yok bunun. Rezilliğin dik alası..” Bilfer’in demirini taşıyan kamyonculardan biriydi konuşan. Deveci üzerinden Çanakpınar köyüne gidiyordu. “Bıktım usandım. Bilseydim böyle olacağını, girmezdim bu rezil işe.. Çek, çek bitmiyor borç.. Adam öyle bir bağlamış ki bizi.. Geriye dönülmüyor.. Şu an bıraktım desem, borçlu çıkarım..” Hem direksiyon sallıyor, hem de konuşmasını sürdürüyordu.. “Ocak’da çalışıyordum.. Bir gün dediler ki, Sadullah Bey, hiç peşinsiz kamyon satıyor.. Sorduk, soruşturduk, gerçekten öyleydi.. Hiç peşinsiz satıyordu. Para ödemek yoktu işin içinde.. Bi tek şartı varmış bu işin; kamyonu alan, yalnızca Sadullah Bey’in madenlerini taşıyacaktı.. İşte o kadar.. Kamyonu bir başka işte kesmek yokmuş...”

Karşıdan gelen yüklü bir kamyonun rahatça geçmesi için, yolun iyice sağına geçti ve yavaşladı.. “İşte, bir garip te bu.. Eridi oğlan.. Eridi de bitti..” Karşıdan gelen kamyoncudan söz ediyordu. Kamyonlar yan yana geldiklerinde, eliyle ve kornasıyla selamladı onu.

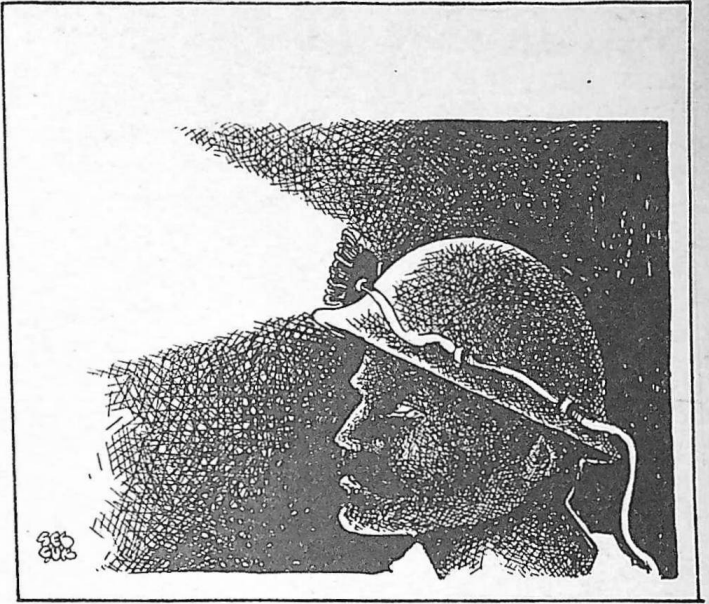
“Neyse.. Nerde kalmıştık? Ha.. baktım ki, hiç para ödmeden kamyon sahibi olabiliyorum.. Fırsat bu fırsattır dedim.. Asker ocağımdan öğrendiğim şoförlüğüm; işe yarayacaktı.. Ben de müracaat ettim.. Bastım önüme uzatılan kağıtlara imzayı.. Hiç düşünmeden.. Bir mülk sahibi olacaktım ya.. Her şey vız geliyordu bana.. Keşke basmaz olsaydım imzayı.. Ellerim kırılırdı da imza atamasaydım..”

Zaman zaman sözünü bölüyor ve kısa kısa sorular soruyordum.. O her sorumu, iştahla ama pişmanlık ve

kızgınlıkla cevaplıyordu..“Nerden bileyim ki ben, adam bize hiç peşinsiz diye, kamyonu esas fiyatının iki katıyla sattığını.. Yalansız, tam iki misline.. Bu öyle bir alışverişti ki, alışveriş değil aslında.. Tek taraflı bir satış.. Şartların hepsi, tek taraflı.. Pazarlık hak getire.. Adam, ister al ister alma.. der gibi.. İki yıldır hababam direksiyon sallıyorum.. Gece gündüz demeden.. Bazan, karımı çoğuşumu, çocuğumu aylarca göremediğim oluyor.. İnsan, borç yükü altında rahat olamıyor ki.. Hala da borcum bitmiş değil.. Ne zaman biter, o da belli değil..” Sağ elini direksiyondan ayırarak, ceketinin cebine soktu.. Sigarasını çıkardı, bana uzattı.. “Yak ta içelim..” dedi. Bu garip ticari ilişkiyi ayrıntılarına dek öğrenmek istiyordum. “Hayır.. Bu kamyonun mülkü, hala üzerime yapılmış değil.. Borç bitinceye kadar da, kamyonun sahibi yine Sadullah Bilgin.. Bi tek kuruş kalıncaya kadar da öyle kalacak.. Ancak, borcun hepsi bittikten sonra mülkiyeti üzerime geçecek..”

Şirket'in uyguladığı taşıma fiyatının, rayiç taşıma fiyatlarına oranla çok düşük tutulduğu, konuştuğum uzmanların görüş birliğinde oldukları bir noktaydı. Bilfer şirketi, çok düşük tuttuğu taşıma fiyatları ile kendine kısıkvrak bağladığı kamyoncuları, katmerli bir sömürü ağının içine çekmişti.. Tıpkı, avını yakalayan bir örümcek gibi.. Bir kez kolunu, kanadını kaptıran, bir daha kurtulamıyordu.. “Mesele burada da bitmiyor.. Az buz değil, demir madeni çekiyoruz.. Ağır mı ağır.. Borç bitsin diye de fazla yükleniyoruz.. Bir de bu taşlı çakıllı yollarda gidip geliyoruz.. Allah inandırсын, kamyonlar altı ay içinde ömürlerinin yarısını tüketiyor.. Bir kere parça kırmaya başladımıydı, sonu gelmiyor.. Adam, bunu hesaplamış; tutmuş bir de parçacı dükkanı açmış.. Bir de benzin istasyonu.. Parça kırdı mı Sadullah'ın parçacı dükkanına.. Benzin tükendi mi, yine Sadullah'ın istasyonuna.. Her şey iki katına..”

Kamyoncu konuşmasını sürdürdükçe sinirleniyor, sinirlendikçe de ne varsa belleğinde küfürlü yorumlarla dışa vuruyordu.. “Anlayacağın, borç tükendiğinde, hem biz hem de kamyon tükenmiş olacak..”

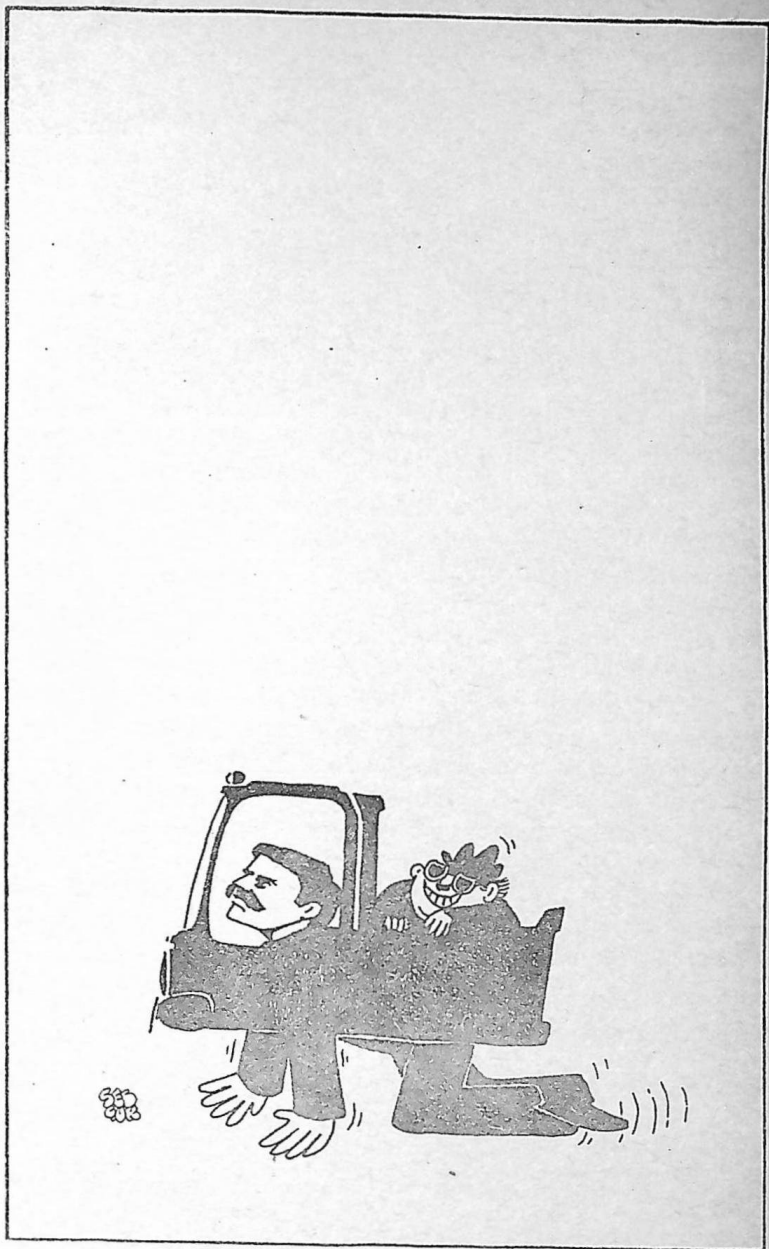
Kamyoncunun son sözleri bana Hemingway’i anımsatmıştı.. Hemingway’in “İhtiyar Balıkçı”sını anımsatmıştı.. Hekimhan’daki kamyoncuların her biri, birer ihtiyar balıkçıydı. Ne var ki, birinde doğaydı, doğaya karşı mücadeleliydi önemli olan.. Diğerinde ise, kapitalist bir örümcekti, bu örümcekle mücadeleliydi önemli olan.. İhtiyar balıkçı doğayla girdiği mücadeleyi noktalamıştı.. Yakaladığı büyük balığı, bin bir zorlukla kıyıya dek getirebilmişti.. Ama, büyük balığın kendi değil, iskeletiydi kıyıya gelen.. Kıyıya gelen iskelet de olsa, ihtiyar balıkçı, doğaya boyun eğmemişti.. Önemli

olan da buydu.. Onurlu olan da buydu.. Doğayı değiştirme, doğayı altetmeydi önemli olan..

Umutsuz bir son değildi.. Hele tanrısal yazgı hiç değildi Hemingway'in anlatmak istediği.. Hekimhanlı kamyoncuların da uğraşlarında tanrısal yazgı söz konusu değildi kuşkusuz.. Ama bir anlamda umutsuz bir sondu işte.. Çünkü, kapitalist bir örümcekle mücadele, doğayla mücadeleye benzemiyordu..

Deveci Ocağı uzaktan görüldüğünde, kamyoncu sözlerini şöyle noktalyordu: "Bu grev, Hekimhan'da ilk büyük grevdir.. Bu güne kadar sıçrayıp duran Sadullah Bey, artık köşeye sıkışmıştır.. Bana sorarsan, biz kamyoncular olarak bu grevi köküne kadar desteklemeliyiz.. Desteklemeliyiz ki, biz de grevin sonunda daha iyi şartlarda çalışalım.. Yoksa, bu rezillik sürüp gider.. Biliyorum, allem edecek, kallem edecek bizi, biz kamyoncuları grevdeki işçilere karşı kıskırtacak.. Eğer grev sürüp giderse, sizler de borcunuzu ödeyemezsiniz.. diyecektir.. Bazı arkadaşlar da kanacaklardır, biliyorum. Ama yağma yok, benim gibi düşünenler çok.. Hele bir kış geçsin, göreceğiz bakalım.." Yüzü aydınlanmıştı.. Grev gözcüsü giysileri ile işçiler duruyordu ocağın girişinde.. Kamyoncu kornasına basarak uzun uzun selamladı işçileri.. Kamyoncuyu uğurladıktan sonra, çevremi saran işçilerle birlikte ocağa doğru yürümeye başladık.. Hem yürüyor, hem de söyleşiyorduk..

Hekimhan işçisi, bugün nereye ve nasıl yürüneceğini biliyor.. "Hızlılar.." diyor sendikacıları kastederek; "Eğer güçlü kollarınız isterse bütün ocaklarda üretim durur.. diyorlardı bize.. Bilfer p atronunun karşısına tek

tek değil, topyekun çıkmak gerekir.. diyorlardı. Helebir sözleri vardı ki, kafamıza dank etti.. Eğer sizler olmazsanız, Bilfer patronu babasının malıymış gibi gasbettiği madenleri çalıştıramaz, bu zenginliklerden kâr edemez diyorlardı.. Bize, maden zenginliklerinin bir avuç patrona ait değil, aslında halka ait olduğunu kavratıldılar.. Ne var ki, diyorlardı öyle bir düzende yaşıyoruz ki, tüm maden zenginlikleri bugün bir avuç patronun kârına kâr katmaktan başka bir şeye yaramıyor.. Bilfer patronunun Hekimhan'a gelmesiyle birlikte, zaten az olan topraklarımızın yok pahasına nasıl elimizden çıktığını, yani bir avuç verimli toprağımızın nasıl elden gittiğini şimdi daha iyi anlıyoruz.. Bir önemli gerçeği daha öğrendik tabii.. Hem de bir daha unutmamacasına; Bilfer patronu karşısında eskisi gibi güçsüz değilsek bugün, bu, hep birlikte hareket ettiğimizizdir..."

Kazması ile, küreği ile, pankartı ile, gözcü giysileri ile Hekimhan işçisi umudunu yürüyor bağıra bağıra.. Grevini yürüyor sıkılı yumruklarıyla.. Hırsla, kinle, isyanla ve bilinçle eylemini yürüyor... Açıyor dalında kayısı çiçeği, penbe penbe... Akıyor bir o yandan, bir bu yandan grevi ile Hekimhan işçisi, bir nehir gibi... Birleşiyor, kaynaşıyor ve büyüyor:

".....

Artık açmalı gözünü
kavgada ateşin uzağında duran,
başkası savunurken davasını
seyirci kalan kişi
artık açmalı gözünü.

Katılmamış da olsa kavgaya,
sonunda paylaşacak bozgunu.
Bir kenarda durmak falan boş,
ne yapsa kaçamayacak kavgadan.
Kendi davası için dövüşmeyen
dövüşecek düşmanın davası için.

....."

KROM YAĞMASI
TÜRKİYE MADENCİLİĞİNİN
ÖNEMLİ GERÇEKLERİNDEN
BİRİDİR.. KROM YAĞMASI İLE
İSVİÇRE BANKALARI
ARASINDAKİ İLİSKİ İSE; BU
GERÇEĞİN ÖNEMLİ
BİR YANIDIR...

7

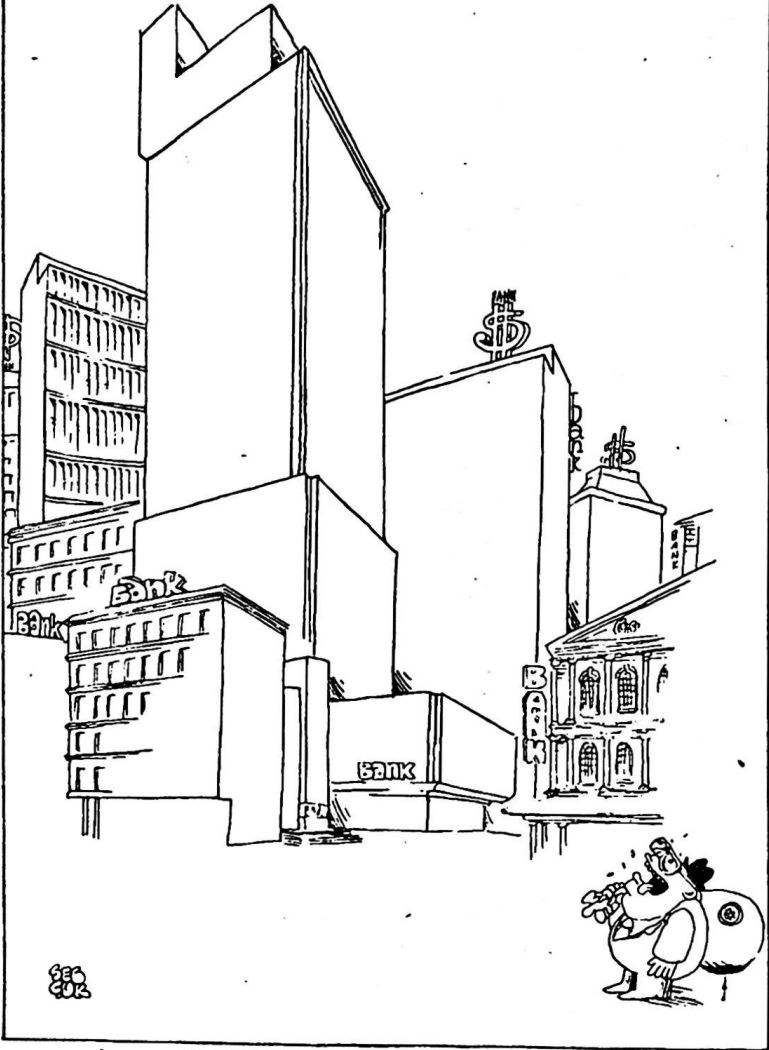

Bilfer'in kırma - eleme ve yükleme tesislerinin bulunduğu Hekimhan istasyonunda, tam stok alanının orta yerinde, iki katlı bir yapı vardır. Bu yapının duvarlarından birinde, boylu - boyunca bir bez afiş asılıdır. Bu bez afişte yazılanlar, Türkiye'nin madencilik sektörünün önemli bir gerçeğini dile getirir: "Bilfer'in kârı İsviçre bankalarına, doldu, açlık, yoksulluk, zulüm Hekimhan işçisinin ve köylüsünün oldu" Grevle birlikte asılan bu bez afiş, o günden bu yana hep aynı yerde durur. Krom madenciliğinde yıllardır sürdürülen bir ticari gerçeği dile getiren bu bez afiş, bizim için bir araştırma konusu oldu. Buraya aktaracağımız gerçeklerin, bilinen birer gerçek olduğunu biliyoruz. Ne var ki, bu gerçekleri bir kez daha vurgulamak, Hekimhan grevi açısından kaçınılmaz olmaktadır.

Bilindiği gibi Türkiye, krom madeni açısından dünya ülkeleri içinde önemli bir yere sahiptir. Özellikle üretim miktarı açısından; yıllardır krom üreten ülkelerin ilk sıralarında yer almaktadır. SSCB, G.Afrika, Filipinler ve Rodezya ile birlikte Türkiye, dünya krom üretiminin yüzde 80'inden daha büyük bir kısmını üretmektedirler. Bazı yıllar Türkiye, en çok krom üreten ülkelerin başında yer almıştır. Ne var ki, dünya krom üretiminin ortalama olarak yüzde 10'u gibi önemli bir bölümünü karşılayan Türkiye, dünya krom rezervlerinin ancak yüzde 0,5'i gibi gülünç bir bölümüne sahiptir. Ve bu sağlıksız üretim yapısı, yıllardan beri sürüp gelmektedir. Yeterli miktarda rezerve dayanmayan krom üretimini, sağlıklı ve uzun vadeli bir üretim olarak

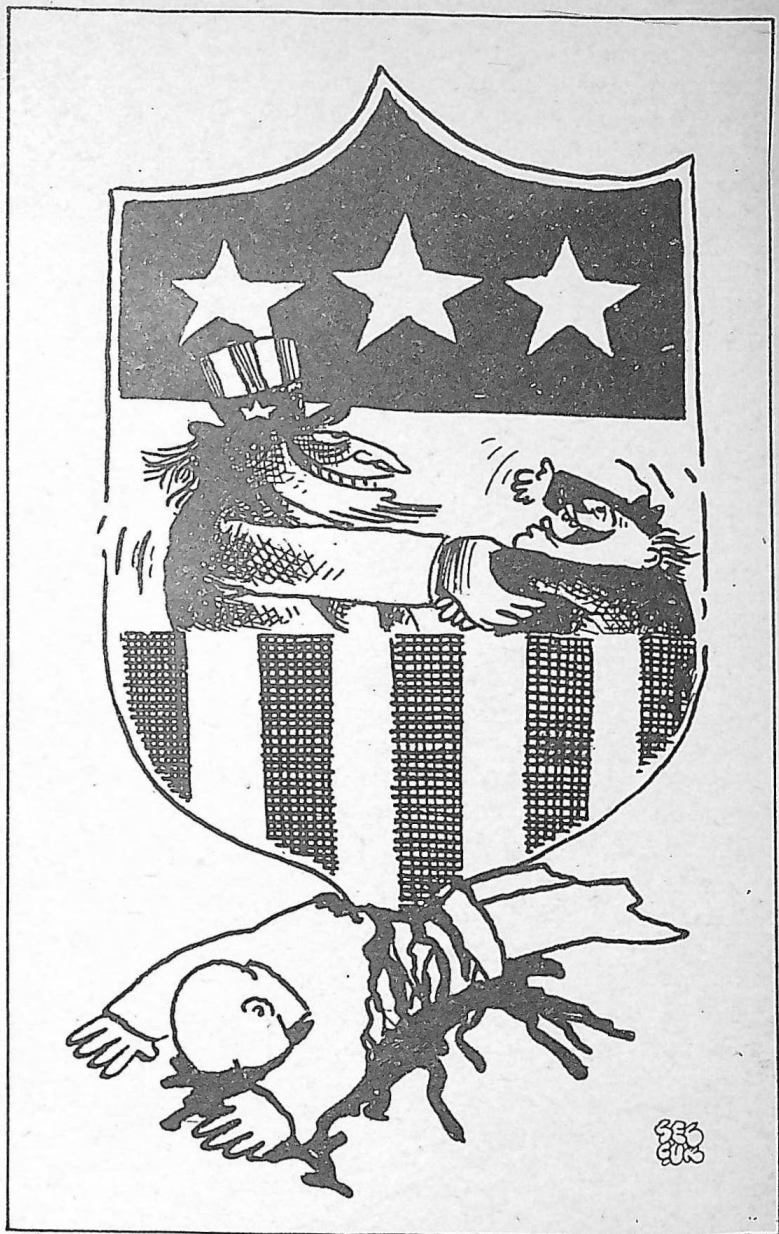
nitelendirmek mümkün değildir. Eğer gerekli rezerv çalışmaları yapıp, önemli rezervler saptanamazsa, Türkiye'nin bugüne dek sahip olduğu dünya krom üretimindeki önemli yerini yitireceği, uzmanların görüş birliği sağladıkları bir noktadır.

Bilfer'in kârı İsviçre bankalarına doldu...

Denebilir ki, Türkiye'de krom madencilğine el atmamış bir tek maden şirketi yoktur. İrili - ufaklı yüzlerce maden şirketi krom yağmasına katılmıştır. Öyle ki, bakkalarda bile krom satışının yapıldığı görülmüştür. Krom içeriği açısından zengin olan rezervler yağmalanırken, çok büyük miktarlardaki krom rezervleri de bir daha işletilemeyecek biçimde doğaya terkedilmiştir. Bu yağma, bu gün de devam etmektedir. Bir avuç ihracatçı firmanın, krom ihracından elde ettiği kâr, milyarlar düzeyindedir. İşte Bilfer de krom yağmasına katılan ve bu yağmadan büyük kârlar sağlayan bir firmadır. Üretici olarak işçilerden sağladığı artık - değere, ihracattan sağladığı ticari kârını ekleyerek, büyük kârlar edinmektedir. Ne var ki, Bilfer Şirketi, 1974 yılı bilançosunda krom üretiminden zarar ettiğini belirtmiştir. Krom üretiminden sağladığı gelirini 7 milyon 405 bin TL gösterirken, gideri de 8 milyon 60 bin TL olarak göstermiştir. Bir başka deyişle, Bilfer Şirketi, 1974 yılında krom üretiminden 655 bin TL zarar etmiştir (!).. Asgari ücretle işçi çalıştıran, krom içeriği açısından fakir rezervleri değil yalnızca zengin rezervleri üreten ve bu nedenden ötürü de düpedüz rezervleri yağmalayan ve cevher naklini kendine özgü sömürü biçimleriyle yok pahasına çözümleyen bir firmanın zarar etmesi kanımızca olanaksızdır.

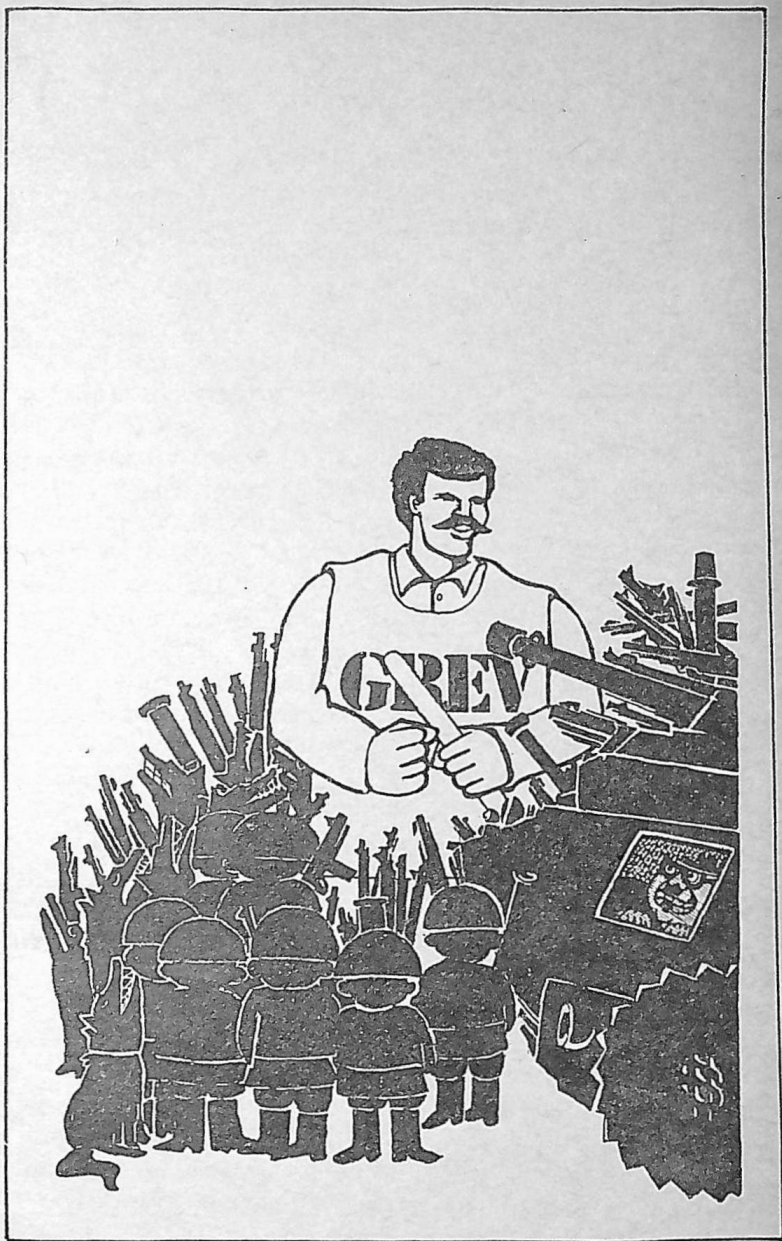
Bilfer Şirketi ürettiği kromu genellikle ABD, İsveç ve Japonya gibi emperyalist ülkelere satmaktadır. Bilinen bir gerçektir ki, geri kalmış bir ülkenin, ticari ilişkiye girdiği emperyalist ülkeler karşısında, fiyat belirlenmesinde hiç bir etkenliği yoktur. Fiyatlar, emperyalist ülkelerce belirlenir ve geri kalmış ülkeler, ihraç ettikleri madenleri, gerçek değerlerinin altında bir fiyatla satarlar. Bu ise emperyalist sömürünün günümüzde gözlenen önemli bir biçimidir.

Türkiye'nin ihraç ettiği krom cevheri de aynı sömürü mekanizmasına göre satılmaktadır. Ne var ki, bu ticari ilişki, bir başka olguda büyük önem kazanmaktadır. Bilinen bir gerçektir ki, krom, demir-çelik sanayinin önemli bir girdisidir. Krom cevherinin en önemli kullanım alanı demir-çelik sanayidir. Hem metallurjik olarak, hem de refrakter olarak, bu sanayinin kilit girdilerinden biridir. Krom demire, demirin bünyesine katkı olarak girdiğinde, ona sertlik verir ki, bu da çelik üretiminin ta kendisi demektir.

Özellikle silah yapım sanayiinde kullanılan çeliklerin krom içerikli olduğunu belirtmek yerinde olur. Bu açıdan, yani metallurjik açıdan krom, işte bu denli önemli bir maden türüdür. Diğer yandan, ağır sanayiinin ana üretim birimleri olan fırınların, refrakter tuğlalarla döşendiği, bilinen bir gerçektir. Refrakter tuğlalar içinde ise, krom içerikli tuğlaların önemli bir yeri vardır. Bir başka deyişle krom içerikli refrakter tuğlalar, en çok tüketilen refrakter tuğla türlerinin başında yer alır.

Kullanım alanlarının farklılığı krom cevherinin nitel ve nicel özelliklerinde belirli farklılıklar gerektirir. Metallurjik kromun özellikleri ile refrakter kromun özellikleri farklı farklıdır. Özellikle, krom içeriği açısından, bu farklılık önem kazanır. Refrakter sanayiinde tüketilen krom cevherinde, krom içeriği pek

önemli olmazken, metallurjik krom cevherinde, krom içeriği son derece önem kazanır. Doğal olarak satış fiyatları da krom içeriğine göre belirlenir. Krom içeriği dışında, cevherdeki diğer ikincil maden içeriklerinin de fiyatlarda önemli belirlemeleri olabilir. Ne var ki, biz soruna yalnızca krom içeriği açısından yaklaşacağız.

Diyelim ki, Türkiye'de bir krom ihracatçı firma emperyalist ülkelerden biri ile ya da çokuluslu bir tekelle bir krom alım - satım bağlantısı yapmış olsun. Bağlantıda ihraç edilecek krom cevherindeki krom içeriği yüzde 48 (kromoksit), birim fiyat da 1.500 TL olarak saptanmış olsun. Bağlantıda yazılı diğer tüm koşullara uyan firma, diyelim ki, bağlantı yapmış olduğu tekele yüzbin ton sattı. Varsayalım ki, ihraç edilen krom cevherindeki krom içeriği, yüzde 48 değil de yüzde 50'dir. Bu durumda ne olacaktır? Çokuluslu tekel, bağlantıda belirtilen cevherden daha zengin bir cevher satın almıştır. Doğal olarak satıcı firmaya prim verecektir. Eğer krom içeriğinin her yüzde birlik artımı, fiyatta 100 TL'lik bir artım getiriyorsa, bu, fiyatta toplam 200 TL'lik bir artımı getirecektir.

Çünkü, firma yüzde 48'lik değil, yüzde 50'lik cevher satmıştır. Demek ki, ihraç edilen krom cevheri 1.500 TL'den değil, 1.700 TL'den satılmıştır. Basit bir hesapla toplam prim miktarının 20 milyon TL olduğu ortaya çıkar. Ne var ki, bu 20 milyon TL Türkiye'ye girmemektedir. Çünkü ihracatçı firma, Ticaret Bakanlığı'na ihraç ettiği kromu yüzde 48'lik olarak göstermiştir. Türkiye'ye gelen, yalnızca yüzde 48'lik cevherin satış değeridir. Peki 20 milyon TL Türkiye'ye gelmiyor da nereye gidiyor? Hekimhanlı işçi, bunu istasyon alanının orta yerindeki iki katlı yapının duvarlarından birine boylu boyunca astığı bez afişte açıklıyor: "Bilfer'in kârı İsviçre bankalarına doldu....."

HEKİMHAN GREVİNİN
TÜRKİYE DEMİR-ÇELİK
SANAYİNİN YAPISINI
SERGİLEMESİ GİBİ
ÖNEMLİ BİR
YANI VARDIR...

8

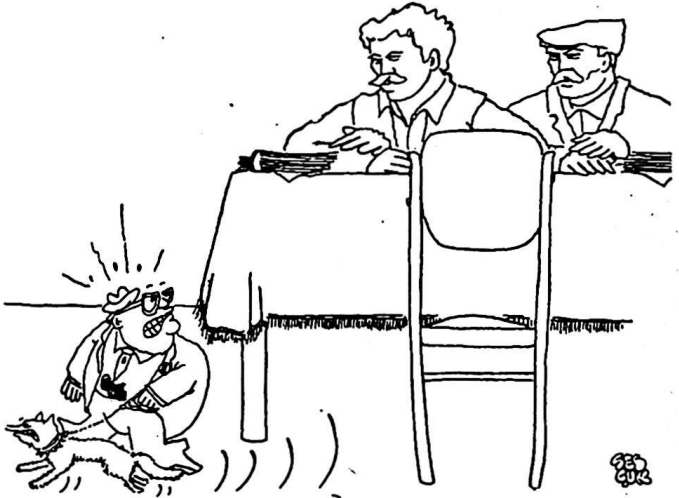
“Grev nedir?...” diye sorarsanız Hekimhanlı işçiye cevabı kısa olacaktır, duru olacaktır: “İşi durdurmak..” Bir anda herşey durmuş Hekimhan’da grevle birlikte. Ne demir çıkmış ocaklardan, ne de krom.. Ekskavatörler durmuş, dozerler durmuş, kamyonlar durmuş.. Vagon-driller artık delik delmez olmuş.. Silolardan cevher akmaz olmuş..

Üretimin durması, hayatın durmasıdır bir anlamda. Yaratılan değer durmasıdır. Ama grev, yeni bir hayattır Hekimhanlı işçi için aynı zamanda.. Hayatı kavramanın etkili bir yoludur.. Savaş öğrenmenin bir yolu..

Hekimhan işçisi, grevinin bilincindedir.. Hekimhan işçisi, grevinin önemini kavramaktadır.. Grevinin doğuracağı sonuçları bilmektedir.. Nedir bildiği?

Hekimhan’ın tepeleri, dağları ve düzleri, Türkiye’deki demir cevheri varlığının yüzde 15’ini taşır. Devletin maden arayan kuruluşuna göre bugün Türkiye’de 790 milyon ton demir cevheri vardır. Bu aynı kuruluş, yıllar önce “Hekimhan’da demir yoktur..” diye rapor düzenleyen bu kuruluş, bugün Hekimhan’da, Bilfer’in sahalarında 50 milyon ton demirin var olduğunu yazmaktadır. Demek ki, Hekimhan işçisi için grev, 50 50 milyon ton demir cevherinin olduğu gibi kalması demektir.

Patron sözleşme masasına bile oturmadı...

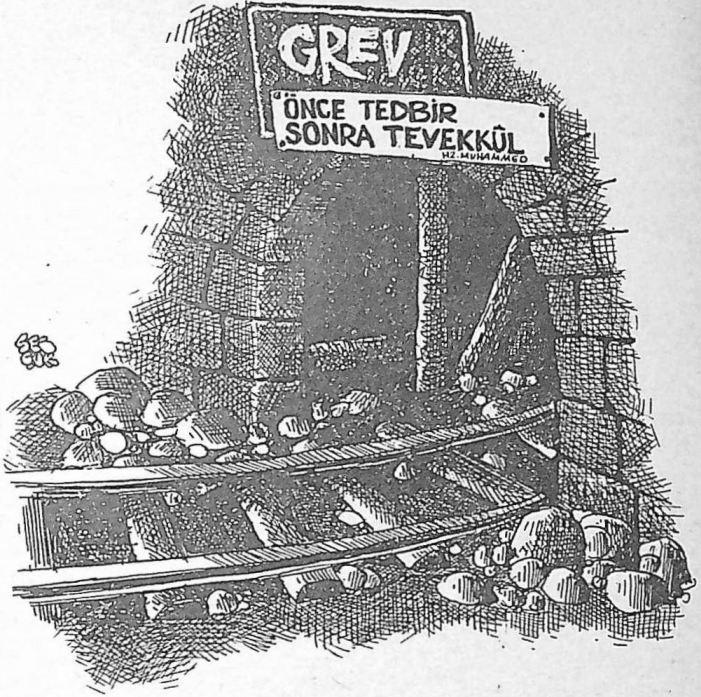

Hekimhan'da üretilen demir cevheri, Türkiye'de üretilen toplam demirin yüzde 28'i kadardır. Yani, Türkiye'de üretilen her ton demir cevherinin 280 kilosu Hekimhanlı işçi tarafından üretilir. Demek ki, Hekimhan işçisi için grev, üretilecek her ton demir cevherinden 280 kilo eksik üretim demektir.

Hekimhan'da üretilen demirin yarısından fazlası Erdemir'e gider. Erdemir yerli - yabancı tekellerin fabrikası demektir. Erdemir, devlet, özel ve yabancı sermayenin ortaklığı demektir. Demek ki, Hekimhan işçisi için grev, bu bir avuç tekelin sömürüşüne sokulan geçici bir çomak demektir.

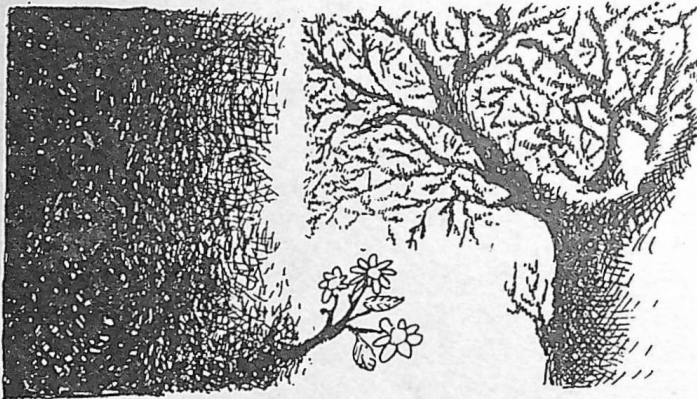
Türkiye'de üretilen demir - çeliğin yüzde kırk beşi, inşaatlarda tüketilir.. Bunun dışında araba yapımında ve diğer makinaların yapımında kullanılır... Yani Hekimhan'da üretilen demir cevherinden üretilen demirin, yüzde kırk beşi inşaatlarda geri kalanı ise bir dizi demir ve çelik eşyanın yapımında kullanılır.. Oysa Hekimhanlı işçiler, kerpiç evlerde yaşar.. Oysa Hekimhanlı işçilerin metalden yapılmış bir varlığı yoktur.. Demek ki Hekimhan işçisi için grev, varlık içinde yokluğun anlaşılması demektir..

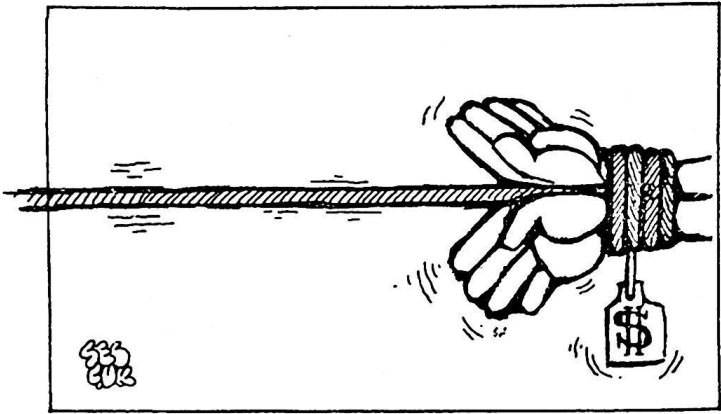
Ve Hekimhanlı işçi için grev, devleti anlamak demektir. Baskının her türünü anlamak demektir.. Faşizmi yakından tanımak demektir.. Bütün bunların içinden Hekimhanlı işçi için grev filiz demektir, akan bir nehir demektir, gülen bir çocuğun ağza demektir ve dalındaki kayısı çiçeği demektir.

Hekimhan grevinin, Türkiye'nin demir - çelik sanayiinin yapısını sergilemesi gibi önemli bir yanı vardır. Hekimhan grevi ile Bilfer'in demir - çelik sanayi yapısı ile yakın ilgisi gün ışığına çıkmıştır.

Demir çelik sanayi, yetersiz demir cevheri üretiminden ötürü, girdi yoluyla dışa bağımlıdır bugün. Yakın geçmişte başlayan bu dışa bağımlılık, gerekli önlemlere gidilmediği takdirde, çok daha büyük boyutlara varacaktır. 1970 yılından itibaren başlayan demir cevheri ithali, her geçen yıl daha büyük değerlere ulaşmaktadır. Örneğin 1971 yılında, Brezilya'dan ithal edilen 248.5 bin ton demir cevheri 1974 yılında 400 bin tona çıkmıştır. Diğer yandan 1974 yılında ithal edilen 400 bin ton demir cevheri için 110 milyon TL ödenmiştir. İleriye dönük araştırmalar ithal edilecek demir cevheri miktarının 1978'de 1.2 milyon ton, 1980'de 1.95 milyon ton, 1982'de 4.55 milyon ton ve 1985'de de 11.05 milyon ton olacağını göstermektedir. Demek ki her geçen yıl demir çelik sanayiinin girdi yoluyla dışa bağımlılığı artacaktır. Fiyatlardaki artışlarla birlikte bu dışa bağımlılığın daha da büyük olacağı açıktır. Fiyat çözümlemesine ilişkin yapılan bir araştırmaya göre son beş yılda dünya cevher fiyatlarında ortalama olarak yılda yüzde 12'lik bir artış olmuştur. Bu artış oranının sabit kalması halinde bile, Türkiye'nin 1982 yılında ithal edeceği demir cevheri için ödeyeceği döviz, tam 2.19 milyar TL olacaktır.

Bu yapı içinde, Bilfer'in demir-çelik sanayiindeki önemi, açıkça ortaya çıkmaktadır. Bilimsel verilere göre, Türkiye'nin toplam demir cevheri rezervi, 790 milyon tondur. Bilfer'in Hekimhan'daki yalnızca iki sahasında saptanan demir cevheri rezervi ise 50 milyon tondur. Basit bir oranlama ile Bilfer'in yalnızca iki sahası ile, Türkiye'nin toplam demir cevheri rezervinin yüzde 6'sını denetlediği ortaya çıkar. Eğer Bilfer'in sahip olduğu demir cevheri saha sayısının 54 olduğu dikkate alınırsa, rezerv denetiminin gerçekte daha büyük olduğu söylenebilir.

Diğer yandan, üretim miktarları açısından yapılacak bir değerlendirme ile Bilfer'in demir çelik sanayiindeki etkinliği daha da belirginleşir. İlkten, Bilfer'in Türkiye'de demir cevheri üreten 44 firma (22'si özel sahibi) içinde, en önemli firmalardan biri olduğunu söylemek yerinde olur. Örneğin, 1972 yılında Türkiye'de üretilen toplam demir cevheri 2.0 milyon tondur. Bilfer'in Hekimhan'daki sahalarından ürettiği miktar ise, 558 bin tondur. Bilfer'in toplam demir cevheri üretimindeki payının yüzde 27 olduğu ortaya çıkar ki, bu da son derece önemli bir paydır.

Bilfer'in demir-çelik sanayiindeki bu önemine karşın Hekimhanlı işçilerin haklı istemlerini itelemesi hem de toplu iş sözleşmesi görüşmelerine bile katılmayarak itelemesi, ilginçtir. Araştırmalarımız, bizi son derece önemli gerçeklerle yüz yüze getirdi. Bilfer'in demir-çelik fabrikaları ile yapmış olduğu bağlantılarda altı çizilerek yer verilen bölümlerden bir de "mücbir sebepleri" içeren bölümdür. Bağlantılarda; tabii afetler, genel seferberlik

savaş ocakların evsafının bozulması ya da tükenmesi gibi nedenler, "mücbir sebepler" kapsamına alınmıştır. Bu nedenler dışında, önemli bir başka neden daha var ki, bu da, Hekimhan grevini yakından ilgilendirmektedir. "Madenci tarafından sebebiyet verilmemiş olmak kaydıyla kanuni grev.." de bağlantılarda zorunlu nedenler

arasında yer almaktadır. Bir başka deyişle Bilfer sıralanan bu nedenlerden ötürü, doğabilecek gecikmelerin sorumluluğundan sıyrılabilmektedir. Ne var ki Hekimhan grevi, bağlantıda belirtildiği gibi "madenci tarafından sebebiyet verilmiş..." olan bir grevdir. Çünkü

toplu iş sözleşmesi masasına bile gelmemiştir. Ta başında beri, uzlaşmaz tavrını ortaya koymuştur. Öyle ki yalnız sendikanın değil, Malatya Bölge Çalışma Müdürlüğünün çağrısına bile uymamıştır. Bilfer'in bağlantılardaki açık ifadelerine karşın, Hekimhan grevi karşısında takındığı tavır sonuçları yalnızca işçileri değil büyük oranda demir - çelik fabrikalarını ilgilendirdiği ortadadır. Ama, bugüne dek demir - çelik fabrikalarının, bu konuda somut bir karşı girişimi olmamıştır.

HEKİMHAN'DAKİ
GREVLI İŞÇİ, DALINDA AÇAN
BİR KAYISI ÇİÇEĞİDİR...
HEKİMHAN'DA KAYISI
ÇİÇEĞİ MİLYARLARCA
CEVHER TOZUNUN
OLUŞTURDUĞU ÖLDÜRÜCÜ
ETKİ BULUTUNU
YIRTARCAŞINA GÜNEŞE
DOĞMAKTADIR...
HEKİMHAN'DAKİ GREVLI İŞÇİ,
FAŞİZMİN
SARDIĞI SARMALADIĞI
ÇEMBERİ YIRTARAK
DÜZE ÇIKMAKTADIR.

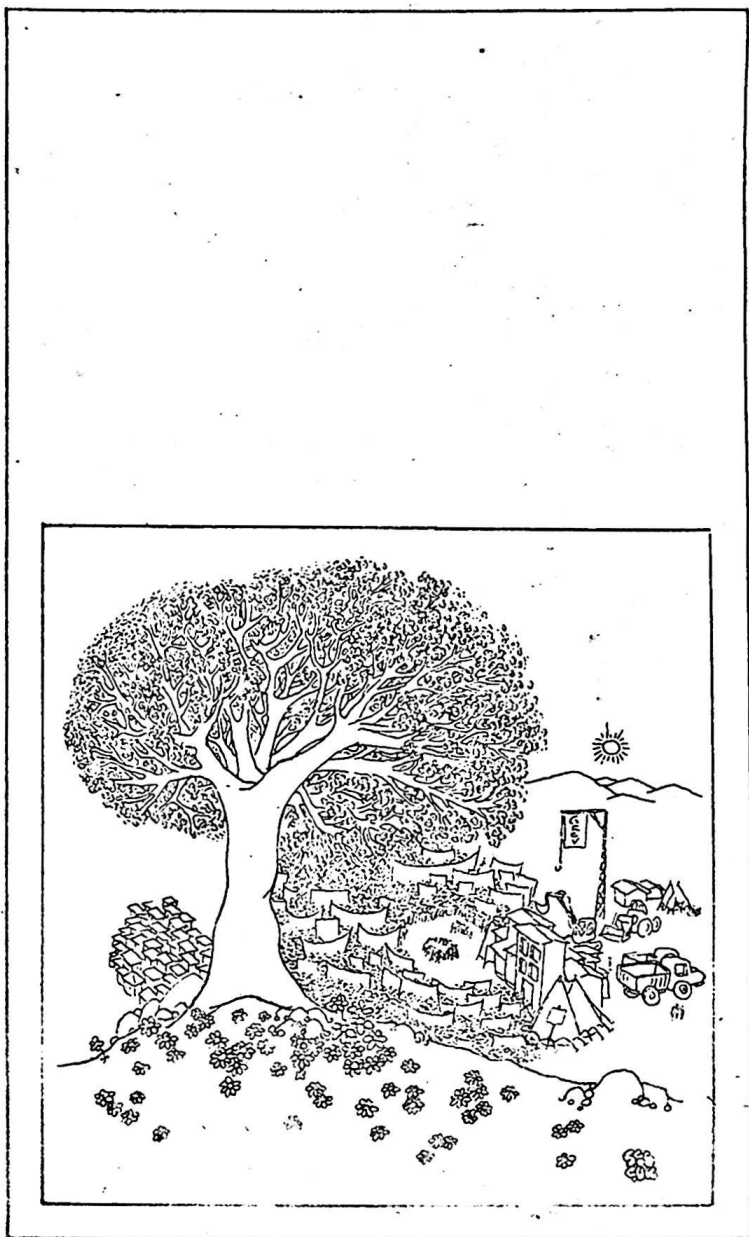
9

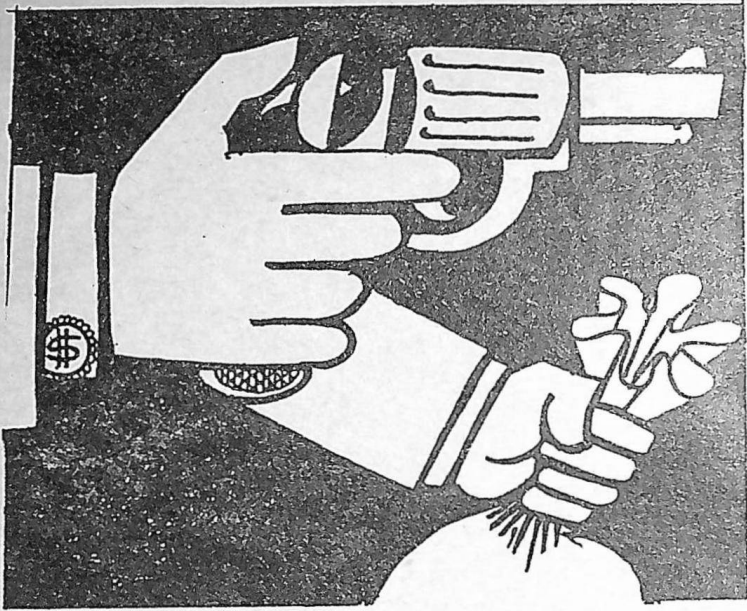

Hekimhan istasyonunda kırma-eleme tesislerinin yanbaşında yükselen bir tepe vardır. Bu kaya diktir ve sarptır. Grev gözcüsü, işçi, eliyle gösterirken bu tepeyi, şöyle konuşuyordu: "Bu tepe, bu kayalı tepe, çalışırken üzerimize üzerimize gelir gibiydi... Tıpkı, ta içimize yer etmiş devlet gibi... Oysa şimdi, öyle gelmiyor bize... Sanki bu tepe, bu kayalı tepe, aynı tepe değil.. Grevimizi koruyan bir tepe gibi... Heybetli ve mağrur... Bir grev gözcüsü gibi... Bilinçli ve dikkatli..."

Hakimhanlı işçi, greviyle bir başkadır artık. Dış dünyası da, iç dünyası da bir başkadır şimdi. Tepeler bir başkadır, kayalar bir başka. Demir yüklü dağlar bir başkadır, krom yüklü dağlar bir başka. Konuşmak, yürümek ve ısırılan ekmek, bir başka... Kin, nefret ve ne varsa insana dair, hepsi bir başka... Sevmesi de öpmesi de, çocuğunu okşamaması da bir başka. Oynaması da... Daha dün "Sessizdir... Vur başına al lokmasını ağzından.." diye nitelenen işçiler, bugün ağız dolusu küfürlüdür, isyanlıdır, kinlidir ve laflıdır.

"Patron sözleşme masasına bile oturmadı..." diyordu Hekimhan'lı grevli işçi. Ve şöyle sürdürüyordu konuşmasını: "Tanımadı sendikamızı... Aslında sendikamızı tanımamakla, yıllardır ezdiği ve sömürdüğü bizleri, biz işçileri tanımıyordu. Haksızda sayılmazdı hani... Evet, biz geçmişteki biz değildik artık. O bildiği boyun eğen biz, biz değildir artık. Onun için tanımamakta haklıydı bizi... 'nasıl olsa kış aylarına giriyoruz. Nasıl olsa kışın çalışmıyoruz... Varsın greve gitsinler... Bakalım yedi ay dayanabilirler mi diye düşünüyordu... Varsın düşünsün bakalım... Kim daha çok dayanacak, göreceğiz. Biz zaten az-buçuk bir ekmekle yaşamaya alıştık. Ama patron vaz geçer mi yılda 150 milyonundan..."

Bir avuç yerli-yabancı ve çelik üreticisi vaz geçer mi? milyon kere milyon lira kârdan... Amerika, Almanya ve Japonya alacakları kromdan vazgeçerler mi? Demir olmadan, krom olmadan nasıl çalışırlar bu ülkelerde silah fabrikaları? Silah üretilmezse, nasıl saldırır bu ülkeler, mazlum halkların kurtuluş savaşlarına... Nasıl saldırırlar ve neyle saldırırlar devrimcilere ve devrimci mücadeleye....? Nasıl kırarlar grevleri patronlar?"

"Geçen yıl da Hasaңcelebi'deki arkadaşlar greve gittilerdi..." diye söze girdi bir başka grevli işçi. "Hasaңcelebi'deki arkadaşların grevi, bir yıla yakın sürdü.... demir-çelik fabrikası arkadaşların sendikasını tanımamazlıktan geldi. Tıpkı bizim gibi.. Ama arkadaşlar yılmadan sürdürdüler mücadelesini... Hepsi de taş gibi doğrusu.. Sonunda da kazandılar haklarını..Geçenlerde, bizi ziyarete geldiler. Para toplamışlar aralarında...Getirip verdiler... Sağolsunlar."

Hekimhan'da grev yeri, grev komitelidir, grev çadırıdır ve grev gözcülüdür. Hekimhan'da grev yeri, pankartlıdır, bez afişlidir... Grevi konuşan işçilidir ve grevi dinleyen işçilidir.. haykıran ve de yumruğunu sıkın işçilidir... Hekimhan'da grev yeri beyazdır, kırmızıdır...

Hekimhan grevi, işçilerin, köylülerin, gençlerin, öğretmenlerin ve aydınların kaynaştığı ve nihai kurtuluşlarının yolunu öğrendikleri bir savaş okuludur. Bu savaş okulunda devrimci bilincin çiçekleri açacak.. Bu savaş okulunda devrimci eylemin çiçekleri açacak...

“Zor günler geçirdik...” diye söze girdi sendika yetkilisi. “Saldırıları birbirini izledi. Dinmiş de değil... Ta yetki alınmasından başladı saldırılar. Denebilir ki baskının her türü denendi. Parayla kişi satın alma girişimleri, yerli-yabancı ve alevi-sunni ayırımı, yapay zorlamalarla ayrıcalıklı kişiler yaratmak, sülaleler ya da aileler arasındaki çelişkileri körükleme ve bunlara benzer bir dizi bölücü parçalayıcı ve işçilerin birliğini bozucu eylem... Tümü geri tepti. Özellikle grev oylamasının yapıldığı günler, Şirket'in oylamayı lehine çevirmek için dağıttığı para, yüz binleri, aştı...”

Bir bir anlatıyordu sendika yetkilisi grevli günleri. “İşveren ve Malatya Valisinden kaynaklanan saldırı planları, Hekimhan Kaymakamı tarafından yönetiliyor, devletin istihbarat elemanları da kışkırtıcı ajan rolünü yükümleniyor ve yerel faşist güçler grevi kırmak için eyleme geçiriliyorlardı. Öyle ki, güvenlik kuvvetleri ateşli silahları ve gaz bombalarıyla geliyorlardı grevci işçilerin üzerlerine...”

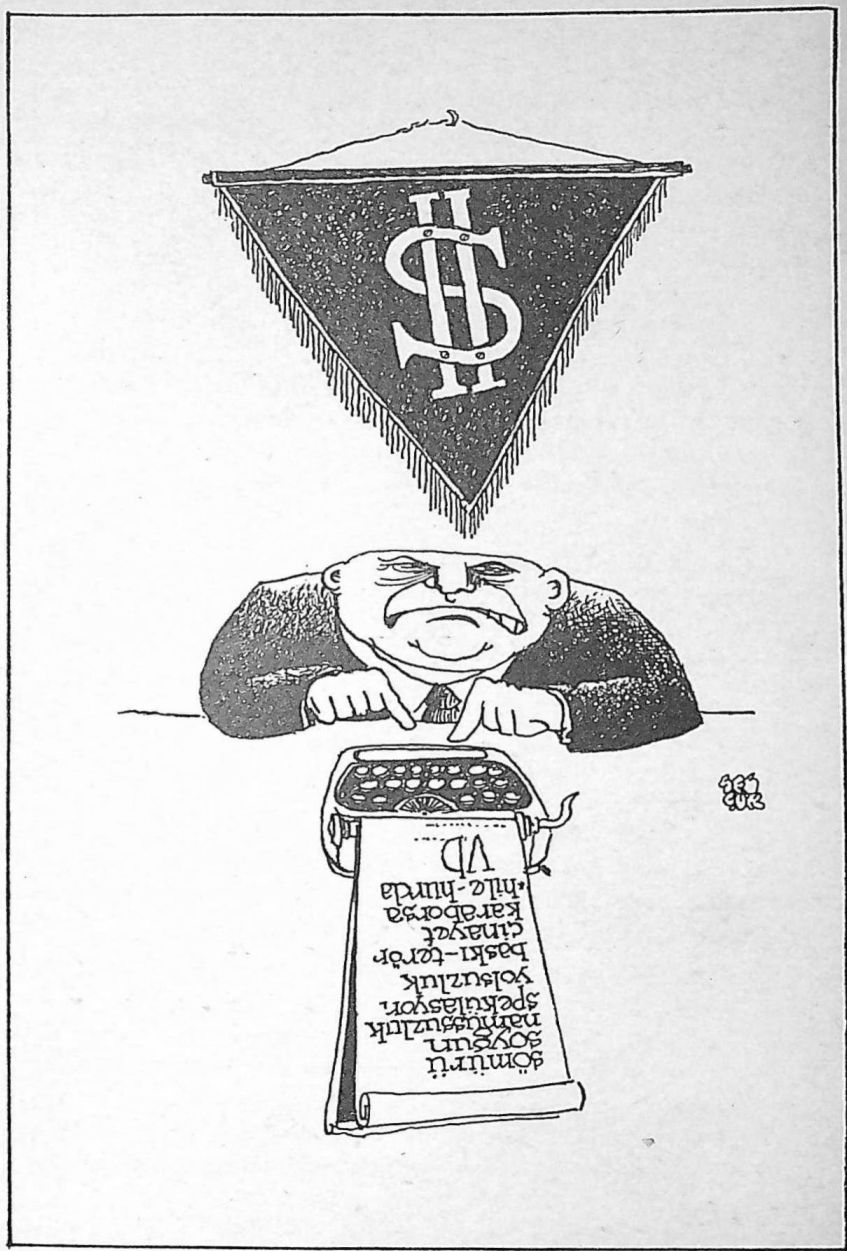
Köylülere ait bir sorumu da şöyle yanıtlıyordu sendika yetkilisi... "Hem işçi hem de köylü olan Hekimhan'lı işçi denebilir ki, işçi-köylü ittifakını kendi içinde bulmakta ve yaşamaktadır bir ölçüde... Bu onun nesnel yanısıdır, bir özelliğidir. Bir başka biçimde ifade etmek gerekirse, Hekimhan'lı işçi kendi kendisiyle ittifaka girmektedir. Her ne kadar köylülük yanı onu tam bir işçi gibi davranmaktan alıkoyuyorsa da Hekimhan'lı işçinin bu özelliği, mücadelede zaman zaman etkin atılımların da nedeni oluyor... İşte bizim için önemli olan, bu doğal ittifakı bilinç potansiyelinden geçirmektir..."

Beklediğim yanıtı aldığım söylenemezdi ya, son derece ilginçti aktardıklarım... "Tabii, yalnızca köylü olan Hekimhan'da köylünün greve karşı tavrının da olumlu olduğunu söylemeliyim. Tarlalarını yitiren ve bir avuç topraklarındaki ürünlerinin cevher tozları etkisiyle azaldığını gören ve yaşayan köylüler, grevle birlikte ileriye atıldılar... Köylerden akın akın, grevi desteklemek için yollara düşen köylüler, polislerce tutuklandılar, faşistlerin saldırısına uğradılar.... Ama bu saldırılar onları yıldırmadı.. Onlar da saldırılara karşı koydular ve saldırıları püskürttüler.."

Hekimhan'lı işçi kendine yönelik her saldırının ardından daha bir bilinçleniyor ve daha bir çelikleşiyor.. Sorarsanız ona geçen grevli günleri, bir bir anlatır, hafızasını yoklayarak:

.....
"İşveren ikide bir grev yerine gönderiyor polisi... Buradaki makinaları almak için... Stoktaki madenleri almak için.. Her seferinde de geldikleri gibi elleri boş döndüler tabii.."

.....

Sommer
Spekulation
Volk
Baski
cinayat
Karaborsa
Hilf-hunde

G. G.

“Faşistler saldırırken, polisler nasıl da seyirci kalıyorlardı göreceksiniz...”

.....

“Daha geçenlerde hızlıları Malatya’da karakola çektiler. Sonra da mit’midir, bit’midir nedir oraya götürüp işkence ettiler. Elektrik, jop ne varsa hepsini işlettiler...”

.....

“Hele belediye seçimlerindeki olayları göreydiniz siz. Güya parti kavgasıydı... Değildi... Faşistlerle ilericilerin kavgasından başka bir şey değildi...”

.....

“Çarşadaki kavgada bir kişi öldü..Olayları fırsat bilen faşistler ve güvenlik kuvvetleri saldırılarını bize yönlendirmeye çalıştılar. Bir-iki baskın da düzenlediler ama grevi kıramadılar...”

.....

“Tam yüz ilerici tutuklandı olaylardan sonra... Bir kısmı da bizim arkadaşlardı... İçimizden birine öyle bir dayak attılar ki, şimdi bu arkadaşımızın gözleri göremiyor... Yine de kıramadılar grevimizi....”

.....

“Sendikamızın işaretini Çin Bayrağı diye halka tanıtmaya çalıştılar.. Bu bozgunculukları da tutmadı tabii...”

.....
“Temsilcilik binamıza saldırdılar.. Cam-çerçeve bırakmadılar... Yetiştirip bir güzel dövdük faşistleri... Kaçtılar.. Tam itler gibi...”

.....
“Şirket’in kurtçulara, onların ocaklarına dağıttığı paranın yüzbinleri geçtiğini duymayan kalmadı...”

.....
“Ereğli’nin adamları geldiler grev yerine... Onlar da Şirket’le birlikte iş görüyorlar... Malları tükeniyormuş.. Sıkışmışlar...”

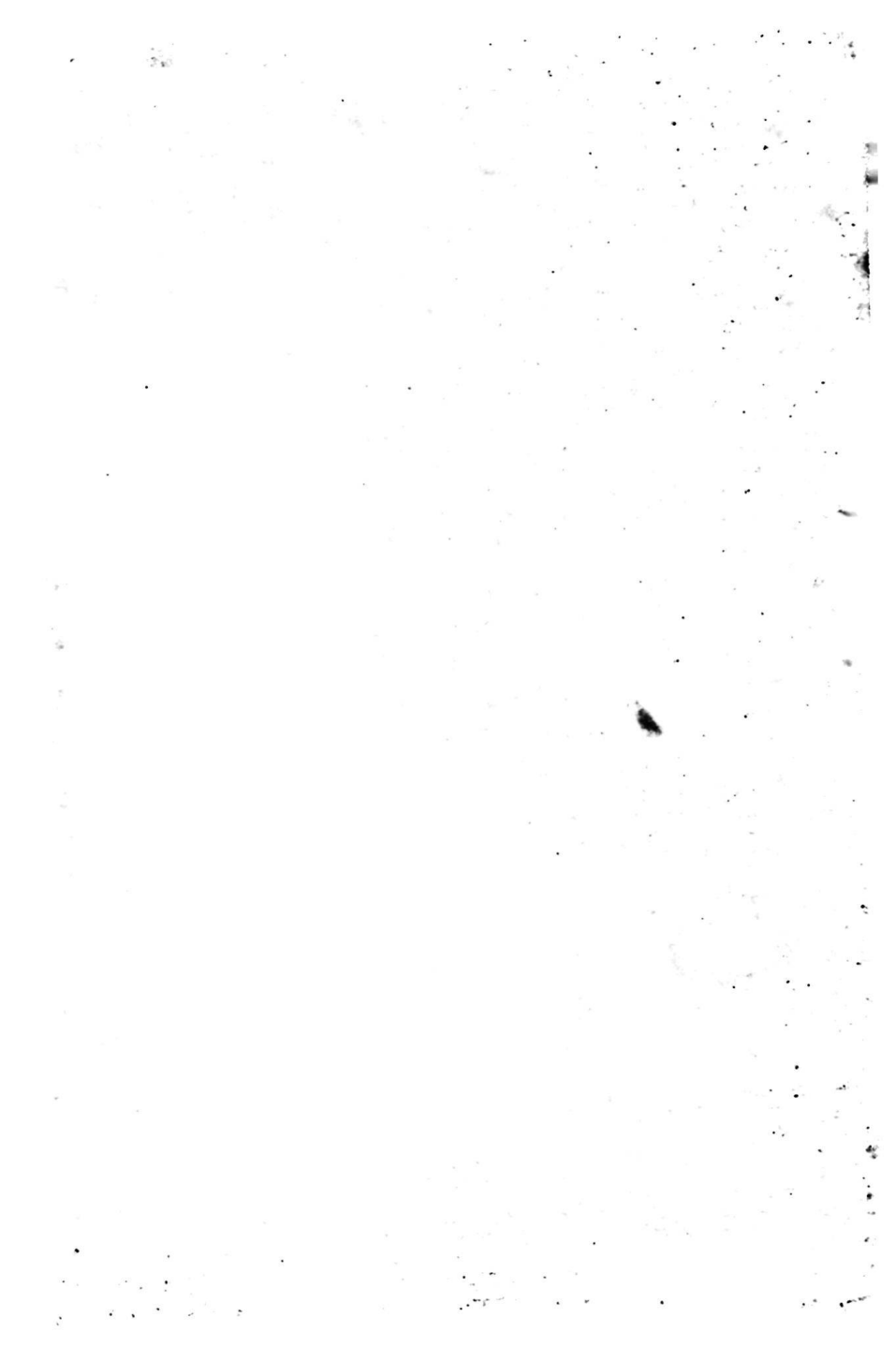
.....
Hakimhan greviyle işçiler bir destan yazıyorlar.. Hekimhan greviyle işçiler, geleceği yazıyorlar.. Hekimhan greviyle işçiler, faşizmi altetmenin etkin mücadele yollarını öğreniyor ve gösteriyorlar..

Hakimhan’lı grevli işçiler, faşizmin bir düşman, bir can düşmanı olduğunu bugün daha iyi biliyorlar. Hekimhan’lı grevli işçiler, tekeller ile faşizm arasındaki bağı bugün daha iyi kavriyorlar...

HEKİMİHAN'DAKİ GREVLİ İŞÇİ; DALINDA AÇAN
BİR KAYISI ÇİÇEĞİDİR... HEKİMİHAN'DA KAYI-
SI ÇİÇEĞİ MİLYARLARCA CEVHER TOZUNUN
OLUŞTURDUĞU ÖLDÜRÜCÜ ETKİ BULUTUNU
YIRTARCASINA GÜNEŞE DOĞMAKTADIR... HE-
KİMİHAN'DAKİ GREVLİ İŞÇİ, FAŞİZMİN SARDI-
ĞI SARMALADIĞI ÇEMBERİ YIRTARAK DÜZE
CIKMAKTADIR...

Hekimhan grevi, faşizme duyulan kindir ve kayısı
çiçeğine duyulan sevgidir...

HEKIMHAN'DAKI GREVLI İŞÇİ DALINDA AÇAN
BİR KAYISI ÇİÇEĞİDİR... HEKIMHAN'DA KAYISI
ÇİÇEĞİ MİLYARLARCA CEVHER TOZUNUN
OLUŞTURDUĞU ÖLDÜRÜCÜ ETKİ BULUTUNU
YIRTARCASINA GÜNEŞE DOĞMAKTADIR... HE-
KIMHAN'DAKI GREVLI İŞÇİ FAŞİZMİN SARDI-
ĞI SARMALADIĞI ÇEMBERİ YIRTARAK DÜZE
ÇIKMAKTADIR...

